

2012.01345

NOTA TOERISME EN RECREATIE URK 2012-2019

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD

STRATEGISCHE VISIE

1. INLEIDING

1.1. Achtergrond en aanleiding.....	06
1.2. Aanpak beleidsnota.....	07
1.3. Leeswijzer.....	07

2. VISIE OP HOOFDLIJNEN

2.1. Visie.....	08
2.2. Ambitie.....	12
2.3. Doelstelling.....	13
2.4. Beleidsstrategie.....	13

ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

3. BELEVING OP URK PER THEMA

3.1. Beleving van Visserij.....	15
3.2. Beleving van Cultuur & Historie.....	15
3.3. Beleving van Water & Natuur.....	16

4. UITVOERING BELEIDSSTRATEGIE

4.1. Verantwoordelijkheden beleidsstrategie.....	17
4.1.1. Speerpunt 1	Versterking en ontwikkeling infrastructuur
4.1.2. Speerpunt 2	Ondersteunen en stimuleren ondernemerschap
4.1.3. Speerpunt 3	Samenhang en doelgroepen
4.1.4. Speerpunt 4	Productontwikkeling
4.1.5. Speerpunt 5	Gebiedsontwikkeling en promotie
4.2. Overzicht actiepunten voor Uitvoeringsprojecten 2012-2015.....	23
4.3. Financiën.....	24
4.4. Communicatie.....	24

SAMENVATTING

BIJLAGEN BELEIDSONDERZOEK

A. ONTWIKKELINGEN EN TRENDS IN TOERISTISCHE SECTOR

A.1. Vraag en aanbod binnenlandse markt.....	27
A.2. Luxe, gemak en beleving.....	27
A.3. Vergrijzing.....	28
A.4. Zoek en Boek gedrag.....	29
A.5. Duurzaamheid.....	29

B. TOERISME EN RECREATIE OP URK

B.1. Introductie gemeente Urk.....	30
B.2. De Kracht van Urk.....	30
B.3. Samenvatting Nulmeting Toerisme en Recreatie.....	31
B.4. Samenvatting SWOT-analyse.....	33

C. BELEIDSKADERS TOERISME EN RECREATIE

C.1. Gemeente Urk.....	34
C.1.1. Collegeprogramma "Wind in de Zeilen"	
C.1.2. Masterplan "Hart van Urk"	
C.1.3. Visie Staverse kade te Urk (Lopen over het plankier)	
C.1.4. Structuurvisie	
C.2. Provincie Flevoland.....	37
C.2.1. Uitvoeringsprogramma Economie	
C.2.2. Monitor Toerisme Flevoland 2011	
C.3. Buurgemeenten.....	39
C.3.1. Gemeente Noordoostpolder	
C.3.2. Gemeente Enkhuisen	
C.4. Rapporten van brancheorganisaties.....	40
C.4.1. Visie Toerisme Flevoland	
C.4.2. Visie Kamer van Koophandel	
C.4.3. Nota Horeca en Gastvrijheid	
C.4.4 Visie Haven van Stichting Urk Promotie	

BEGROTING UITVOERING 2012-2015

BRONNENLIJST

April 2012

VOORWOORD

Voor u ligt onze nieuwe beleidsnota Toerisme & Recreatie 2012-2019. Een heldere beleidslijn, opgesteld in samenwerking met de partners in het werkveld zoals bijv. Stichting Urk Promotie, die een belangrijke rol in dit beleidsveld vervullen. Een groot compliment voor de tomeloze inzet van al die vrijwilligers en het bestuur van Stichting Urk Promotie!

Toerisme biedt voor Urk kansen. Steeds meer mensen weten ons dorp te vinden, om er samen met ons van te genieten. Nieuwe economie. Als we kijken naar de bezoekersaantallen van onze partner aan de overkant van het IJsselmeer, Enkhuizen, dan is er voor Urk nog veel te winnen. De inzet van het gemeentebestuur is erop gericht om het uitgesproken karakter van Urk en onze eigen unieke manier van leven te behouden, en toch te investeren in een groei op het gebied van kwalitatief hoogwaardig toerisme, zodat meer gasten van al het goede dat Urk te bieden heeft kunnen genieten. Het ondernemerschap in deze sector wil het gemeentebestuur actief stimuleren. Ook de benodigde voorzieningen zoals uitbreiding van horecavoorzieningen en de opwaardering van het havengebied en het oude dorp zijn belangrijke speerpunten. Het is mijn wens dat dit beleid zal bijdragen aan een duurzame groei van het toerisme op Urk.

Urk, ons vissersdorp met karakter. De plek waar alle Urkers zoveel van houden, waar we trots op zijn. De bijzondere bevolking met z'n rotsvaste geloof. De Urker taal. De klederdracht. Het mooie cultuurhistorische oude dorp met z'n gezellige winkelstraatjes, onze levendige havens, de mooie natuur, het IJsselmeer, noem maar op. Stuk voor stuk aantrekkelijke kanten van ons dorp. Daarnaast, onze gastvrije cultuur en de bijbehorende evenementen. Dat is de kracht van Urk. Dat, en nog veel meer...

Wethouder Ben Visser
Portefeuillewethouder Toerisme & Recreatie

STRATEGISCHE VISIE 2012-2019

1. INLEIDING

1.1. ACHTERGROND EN AANLEIDING

Gemeente Urk is een authentiek vissersdorp met inmiddels ruim 18.000 inwoners. Veel van deze inwoners leven van de visserij. Echter deze bron van inkomsten is in de afgelopen jaren steeds minder geworden, met name door de quotering van de vis. Hierdoor is er behoefte aan nieuwe bronnen van werkgelegenheid. De diverse horecagelegenheden op Urk en ook andere bedrijven geven aan dat zij graag meer toeristen zouden willen ontvangen. Indien er meer mensen voor toerisme en recreatie naar Urk zouden komen, bevordert dit de lokale werkgelegenheid.

Voor het verder versterken en uitbouwen van de toeristisch-recreatieve sector dient gemeente Urk te beschikken over een beleidsvisie die inspeelt op toeristische trends en ontwikkelingen en waarin voorstellen worden uitgewerkt die op een breed draagvlak kunnen rekenen. Vanuit het ambtelijk apparaat is een visie op toeristisch en recreatief gebied eveneens zeer wenselijk. Provincie Flevoland wil economische groei stimuleren op het gebied van Toerisme en Recreatie. Beoogd wordt om publiek/private samenwerking en een koppeling tussen toerisme en cultuur te bevorderen. Er zal meer regiopromotie plaats vinden, waarbij aandacht is voor "couleur locale". Ook vanuit gemeente Noordoostpolder en Enkhuizen blijkt de wens naar voren te komen om op toeristisch gebied samen te gaan werken. Om deze ontwikkelingen rondom regiopromotie vanuit diverse verbanden te kunnen toetsen is een gemeentelijke beleidsvisie noodzakelijk.

De diverse politieke partijen dragen dit standpunt ook. In het huidige collegeprogramma "Wind in de zeilen" staat:

Eén van de pijlers van de Urker economie is het toerisme en recreatie. Urk herbergt vele schoonheden. Elk jaar komen enige honderdduizenden naar Urk om in alle rust van de cultuurhistorie, de vele bezienswaardigheden en de natuur van Urk te genieten. Ons college is van mening dat de toeristisch-recreatieve sector van Urk kan worden versterkt. Een beleidsnotitie zal deze collegeperiode worden opgesteld. De commissie en de gemeenteraad, maar ook alle betrokkenen in de sector zullen bij het opstellen van deze notitie worden betrokken.¹

¹ Collegeprogramma 2010-2014 "Wind in de zeilen", publicatie te vinden op www.urb.nl

1.2 AANPAK BELEIDSNOTA

In de maanden juli tot en met september 2011 is door stagiaire Chantal van der Singel een nulmeting gemaakt van de toeristisch-recreatieve sector. Hierin is inzichtelijk gemaakt welk aanbod er binnen de gemeente Urk op dit moment aanwezig is. Tevens is in deze nulmeting een SWOT-analyse gemaakt van dit toeristisch aanbod en een complete inventarisatielijst gemaakt. Ook is er een enquête gehouden onder de toeristen gedurende deze zomermaanden. Er hebben in totaal 200 mensen de enquête ingevuld. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn meegenomen in de conceptversie van deze Beleidsnota.

Gemeente Urk beschikt nog niet over een toeristische nota. Diverse rapporten, zowel vanuit gemeente Urk als vanuit brancheorganisaties, geven reeds vele aanknopingspunten voor de gewenste richting van de toeristische sector voor de gemeente Urk. Onderstaande rapporten zijn als beleidskader meegenomen voor de Nota Toerisme en Recreatie:

- Collegeprogramma "Wind in de Zeilen" 2010-2014
- Masterplan "Hart van Urk" 2003
- Visie Ontwikkeling Staverse kade 2011
- Uitvoeringsnota Economie 2008-2012
- Monitor Toerisme Flevoland 2011
- Nota Horeca- en gastvrijheid voor de gemeente Urk 2010
- Visie Kamer van Koophandel, Gooi-, Eem- en Flevoland 2010-2020
- Visie Stichting Urk Promotie 2011
- Merkstrategie Toerisme Flevoland 2010

In de bijlagen treft u een korte samenvatting aan van bovengenoemde rapporten.

De conceptversie van de Beleidsnota is geschreven in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van: Kamer van Koophandel, Toerisme Flevoland, NORT en Stichting Urk Promotie. De conceptnota wordt tijdens een bijeenkomst besproken met ondernemers uit de sector. Tevens zullen vertegenwoordigers vanuit de branche worden uitgenodigd, zoals: Flevolandschap, HISWA, Kamer van Koophandel, Natuurmonumenten, RECRON, Stichting Urk Promotie, Toerisme Flevoland en Tourist Info Urk. Tijdens deze bijeenkomst kan men interactief meedenken over het realiseren van de doelstelling en actiepunten aanreiken voor de verdere ontwikkeling in de toeristische sector. Hierna zal de input van deze bijeenkomst door gemeente Urk, in samenwerking met KvK, TIU, SUP, NORT en Toerisme Flevoland verwerkt worden in een uitvoeringsprogramma 2012-2015.

1.3. LEESWIJZER

In hoofdstuk twee wordt de visie van de gemeente Urk op hoofdlijnen geschetst en de ambitie en doelstelling en de beleidsstrategie verwoordt. Hoofdstuk drie schetst de thematisering die Urk kan gebruiken om haar toeristisch profiel te verstevigen en in de verdere ontwikkeling op in dient te steken. In hoofdstuk vier wordt aangegeven wie verantwoordelijk zal zijn voor de verdere uitvoering van de beleidsstrategie. Tevens wordt een aanzet gegeven voor het ontwikkelingsprogramma met een schema voor eerste aanzetten tot uitvoering. Tenslotte wordt ingegaan op de Financiën en Communicatie. Vervolgens treft u de samenvatting aan. In de bijlagen zijn de resultaten opgenomen van het beleidsonderzoek, welke gedaan is alvorens deze Nota Toerisme en Recreatie geschreven werd. Hierin treft u een samenvatting aan van de diverse beleidsrapporten en visies van gemeente Urk, Provincie, buurgemeenten en diverse brancheorganisaties vanuit de sector aan. In een aparte startnotitie wordt het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Toerisme en Recreatie voor Urk beschreven. Hierin worden uitvoeringsprojecten beschreven voor de jaren 2012-2015. Dit actieplan zal jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld worden.

2. VISIE OP HOOFDLIJNEN

2.1. BELEIDSVISIE

Voor bevordering van het toerisme is het van belang dat de Urker cultuur weer duidelijk zichtbaar is in de historische dorpskern van Urk. De toerist heeft een bepaalde verwachting bij bezoek aan vissersdorp Urk. Door modernisering en individualisering zijn echter veel beeldbepalende indrukken in de historische dorpskern van Urk verdwenen. Zo maakten onder andere de kotter, klederdracht en visafslag plaats voor dingen die overal in Nederland te vinden zijn, zoals geparkeerde auto's, de bekende winkelketens en afvalverzamelpunten. De oude dorpskern dient zich duidelijker te gaan onderscheiden van overige dorpen in Nederland en een goede infrastructuur te bieden zowel aan bewoners als toeristen.

Cultuur & Historie:

Het is belangrijk om de Cultuur & Historie weer zichtbaar te maken voor de toeristen. De toerist moet de sfeer van weleer kunnen proeven en beleven. Daarom zet de Stichting Cultuurkoepel zet zich onder andere in voor de terugkomst van het plankier, zoals vroeger aanwezig was op Urk, zie onderstaande foto. De (terug)komst van het plankier zal de toerist letterlijk en figuurlijk dichterbij het water brengen. Mogelijk dat in de toekomst een voetbrug tussen Staversekade en Dormakade een nieuwe mogelijkheid biedt om een "rondje" rondom de haven te wandelen.

Urk. Zuidzijde

Stichting Urker Botter heeft subsidiegelden van gemeente Urk en Provincie Flevoland ontvangen voor het opzetten van een cultuur/historisch educatief centrum in de Botterschuur. In de historische werfschuur zullen botters en andere oude scheepstypes op ambachtelijke wijze hersteld worden. De Stichting gaat educatieve programma's (o.a. rondleidingen) ontwikkelen met interactieve programma's over ambachten, zeemanschap en visserijtechnieken. Belangrijk bij de verdere uitwerking hiervan is dat de Stichting Urker Botter hierbij samenwerkt met diverse andere bedrijven en stichtingen, zodat er samenhangende arrangementen ontstaan voor de toerist op dit gebied.

Urk heeft met haar karakteristieke haven en eeuwenoude vissershuisjes een eigen gezicht. Een aanzien dat zelfs erkend is als beschermd dorpsgezicht. Een cultuurhistorische uitstraling die het waard is om te behouden. De beide oude werven (werf Koffeman en werf Metz) en de vuurtoren zijn beeldbepalend en dienen behouden te blijven voor de bevolking en bezoekers op Urk. Het palenscherp, dat de oorspronkelijke grens van het eiland Urk weergeeft, vormt een belangrijk onderdeel van het culturele erfgoed van Urk. Het palenscherp moet behouden blijven als cultuurhistorisch element. Een renovatie in combinatie met verbetering van de zichtbaarheid en bereikbaarheid is noodzakelijk. Dit moet een duurzame oplossing zijn. Het palenscherp dient actiever betrokken te worden bij het "toeristische product" Urk. Door bijvoorbeeld het aanlichten van het palenscherp (op een milieuvriendelijke manier) kan dit historische element letterlijk en figuurlijk beter tot zijn recht komen.

Gemeente Urk heeft een eigen identiteit waarin het christelijk geloof een belangrijke rol speelt. Daarbij is handhaving van de zondagsrust belangrijk. Voor bezoekers biedt Urk op zondag volop mogelijkheden een kerkdienst bij te wonen en te genieten van de rust.

Voor Urk liggen er volop kansen voor arrangementen en/of evenementen aan te bieden die verbinding leggen met het christelijk geloof. Te denken valt aan het organiseren van een jaarlijks "Kerkenpad" en/of arrangementen "Kerkgeschiedenis van Urk". Tourist Info Urk kan, zoals gebruikelijk hierin, eveneens een belangrijke rol spelen. Kerkgenootschappen dienen hierbij betrokken te worden, zodat zij zelf kunnen bepalen of dit wel of niet bij hen past, en welke rol zij eventueel hierin op zich willen nemen.

Inmiddels worden er door Tourist Info Urk (TIU) al veel groepsarrangementen aangeboden waarbij veel aandacht is voor de Urker cultuur. Bijvoorbeeld de rondleiding Oud & Nieuw waarbij men met een treintje langs het palenscherp rijdt om de bezoeker het verschil tussen het oude en nieuwe gedeelte van Urk te laten zien. Ook is er een groepsarrangement gemaakt rondom de Urker klederdracht en de Ginkiestocht geeft ook uitleg over het leven op Urk. De diverse arrangementen die TIU aanbiedt hebben een hoge belevingswaarde. Deze belevingswaarde zou ook ingezet moeten kunnen worden voor de individuele toerist. Door bijvoorbeeld meer digitale informatievoorziening aan de toerist kan dit versterkt worden.

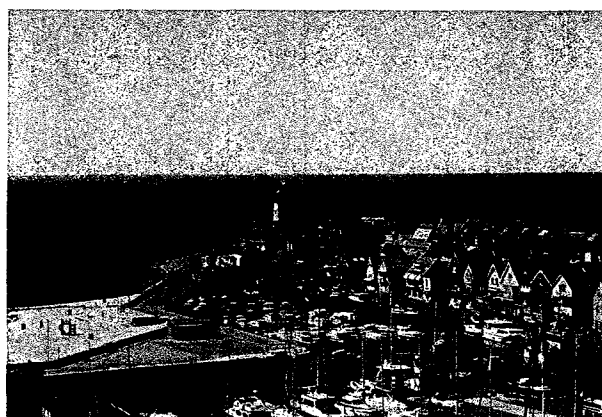
Water & Natuur

De beleving rondom "Water & Natuur" dient beter benut te worden. Urk heeft anno 2012 geen grootschalige waterevenementen, behalve de 2-jaarlijkse Visserijdagen. Urk kan zich beter profileren door meer evenementen op het water aan te bieden.

Het terugbrengen van cultuurhistorische elementen maakt de beleving van het karakteristieke van Urk beleefbaar en aantrekkelijk als een van de parels langs het IJsselmeer. Het oude dorp en de haven zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vormen de basis van de historische infrastructuur van Urk.

De Stichting Cultuurkoepel kan in samenwerking met onder andere Stichting Urker Botter en Stichting Historische Westhaven Urk nadere invulling geven aan de (her)invulling van een historische haven met het aanzien van de oude Zuiderzee visserijhaven. In deze historische haven dienen aansprekende evenementen voor bezoekers aangeboden te worden. Op deze wijze kan de sfeer van vroeger herleven.

Door de aanleg van een historische steiger (in combinatie met andere voorzieningen) zullen meer ligplaatsen beschikbaar komen. Dit is nodig om de bruine vloot een aanlegplaats te bieden maar ook om de passantencapaciteit te vergroten. Ter bevordering van toerisme is het juist van belang om voldoende ligplaatsen en goede havenvoorzieningen te kunnen bieden. De havenfaciliteiten, strandjes en sanitaire voorzieningen dienen verbeterd te worden.² Te veel geparkeerde auto's en bebouwing op de haven en in de dorpskern beperken de aantrekkelijkheid van het gebied voor toerisme. Hier dient bij de planvorming rondom het haven terrein rekening mee gehouden te worden.

² Uit: Onderzoek bezoekers, gemeente Urk, juli 2011- september 2011, pagina 25, door stagiaire Chantal van der Singel

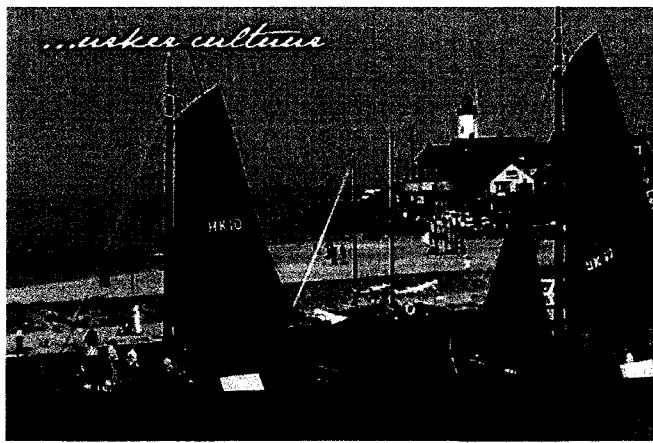
Fietsen en wandelen zijn belangrijke recreatieve sporten. Daarom dient het recent aangelegd fietsrouten netwerk NOP-Urk volop onder de aandacht te worden gebracht. Dit kan door Stichting Urk Promotie te laten deelnemen aan fietsbeurzen, het beschikbaar hebben van goede fietskaarten enz. Ondernemers kunnen ook van dit fietsrouten netwerk profiteren, bijvoorbeeld door vermelding van hun bedrijf op de onderborden en door te zorgen dat hun bedrijf vermeldt wordt op fietsroutekaarten. Ook het Natuurspeelbos dat in 2012 geopend zal worden en draagt bij aan een betere beleving van de Natuur op Urk, voor zowel bewoners als bezoekers.

In de structuurvisie van de gemeente Urk worden een aantal ontwikkelingsgebieden aangewezen die mogelijkheden bieden voor uitbreiding op het gebied van toerisme en recreatie. De Urkervaart is een ontwikkelingsgebied waarbij meer waterrecreatie kan worden aangeboden aan de toerist. Het gebied rond Noorderzand vormt eveneens een ontwikkelingsgebied. Urk heeft een prachtig en goed bezocht zwem- en recreatiebad aan het Noorderzand. Dit bad krijgt binnenkort een facelift. Daardoor neemt de aantrekkelijkheid voor inwoners maar ook voor bezoekers van Urk toe. Dit zwembad heeft daardoor een duidelijke meerwaarde in het toeristisch product van Urk. Daarnaast zal onderzocht worden of verdere uitbreiding van sportvoorzieningen in dit gebied mogelijk is. Deze (uitbreiding van) sportfaciliteiten aan het Noorderzand zal ook onder toeristen duidelijk gepromoot moeten worden.

Het mogelijk realiseren van een centrale waterberging biedt kansen voor het opzetten van nieuwe recreatievormen binnen de gemeente Urk. Deze waterberging zal met name voor de eigen bewoners en bezoekers uit de buurgemeenten een aanvulling kunnen vormen op recreatiegebied. Gedacht kan worden aan een meer om in te roeien of kanoën. Onderzoek dient gedaan te worden naar mogelijkheden voor meer oeverrecreatie, uitbreiding havenvoorzieningen en watersportfaciliteiten. Uit de Monitor Toerisme Flevoland 2011 blijkt dat op deze terreinen de meeste bestedingen liggen.

Visserij

Het imago van Urk in het algemeen en de visserijsector in het bijzonder dient versterkt te worden. Veel mensen kennen Urk wel als vissersdorp. Urk kan haar bezoekers informeren over de visserijsector van vroeger en nu. Onbekend maakt immers onbemind. Veel Nederlanders weten weinig over de moderne visserijsector en de visverwerkende industrie en het visproduct in het algemeen. Een visserij informatie centrum is wenselijk en zal tegelijkertijd een goede aanvulling zijn op het lage aanbod van slechtweervoorzieningen op Urk. Dit dient een centrum te worden die gericht is op beleving, a la Heineken Experience. Het zal de gehele productie rondom de visserij aan de bezoeker in miniatuur moeten laten zien en beleven. Blue Port Urk en het bedrijfsleven uit de visserijsector zullen in de realisering van een Vis-Experience een goede trekker kunnen zijn. Blue Port Urk is namelijk één van de regionale Blueports, die het ondernemerschap en innovatie van de visserijsector moet gaan bevorderen. Promotie van de visserijsector is een belangrijke taak van de Stichting Blue Port Urk. Het informeren en betrekken van toeristen bij het visproduct biedt de visserijsector nieuwe mogelijkheden. Een evenement vergelijkbaar met "Kom in de Kas" of "Kom in de Stal" kan ook voor de visverwerkingindustrie ingevoerd worden en zal een positieve bijdrage leveren aan het imago van de sector.

Infrastructuur

Er dient voldoende parkeerruimte te zijn voor zowel bewoners als toeristen. Echter niet alle auto's zullen geparkeerd moeten worden in het oude dorp. Parkeren aan de rand, bijvoorbeeld bij "Slikhoogte" en in "Lemsterhoek", moet bevorderd worden en het aantal parkeerplaatsen moet uitgebreid worden. Minder blik in het oude dorp verhoogt de belevingswaarde van dit beschermd dorpsgezicht. Goede bewegwijzering is hierbij noodzakelijk. Als punten ter verbetering werd door huidige bezoekers aangegeven: betere bewegwijzering, meer rustplekken, betere bestrating.³ Hier dient gemeente Urk aandacht aan te schenken de komende jaren.

De toerist start haar bezoek aan het dorp Urk vaak vanaf het haventerrein. Tourist Info Urk zit op dit moment erg ver van deze locatie af. Daarom dient bij planvorming rondom herinrichting van het haventerrein ook een voorziening opgenomen te worden waarbij de toerist haar toeristische informatie kan verkrijgen. In de komende jaren dient het toeristisch beleid primair gericht te zijn op de reconstructie van de Oosthaven en Westhavenkade en herinrichting van het haventerrein.

De komst van een Buitendijkse Haven zou extra kansen bieden aan de ontwikkeling van de toeristische sector. Indien er een Buitendijkse Haven op Urk gesitueerd wordt, dan kunnen grootschalige werkactiviteiten worden verplaatst naar de nieuwe haven. Er blijft een werkgebied met een aangenaam verblijfsgebied met diverse toeristische voorzieningen. Een slechtweervoorziening waarbij de beleving rondom visserij en cultuur centraal staat zal heel goed passen op dit haventerrein. De komst van een strandpaviljoen en een boulevard met terrassen aan de Oosthavenkade verdient prioriteit.

Uitplaatsing van harde horeca van Oud Urk is belangrijk voor het leef- en verblijfsklimaat. Hier zal beleid op moeten komen. Om dit te kunnen realiseren dient gemeente Urk hierin een ondersteunende en voorwaardenscheppende rol te vervullen voor de horecasector. Uitplaatsing van functies in het oude dorp naar Lemsterhoek zal zorgen voor een attractiever straatbeeld. De kracht van de winkels in Oud Urk is gelegen in de authenticiteit van de winkels. Er zijn vele diverse kleine winkeltjes, niet gebonden aan een grote landelijke winkelketen. Bij nieuwe ontwikkelingen in de detailhandel zal het bijzonder karakter van deze authentieke winkeltjes benadrukt en verstevigd moeten worden. Voor toeristen is het aantrekkelijk om een rondje te kunnen lopen in het winkelcentrum. In planvorming Oud Urk kiezen voor concentratie van de winkels.

Provincie en buurgemeenten

Provincie Flevoland wil economische groei stimuleren op het gebied van Toerisme en Recreatie. Beoogd wordt om publiek/private samenwerking en een koppeling tussen toerisme en cultuur te bevorderen. Er zal meer regiopromotie plaats vinden, waarbij aandacht is voor "couleur locale". Aangezien Urk de oudste en meest authentieke gemeente in de provincie is, biedt het thema "Cultuur" voor Urk veel kansen. Zowel de toerist als bewoner kan veel leren over de Urker "Cultuur & Historie". Gemeente Urk dient in haar projectvorming ter stimulering van toerisme hier op in te haken.

De gemeente Noordoostpolder wil samenwerken met de gemeente Urk en Tourist Info Urk betreffende het project : Promotie toeristisch product Nagele-Urk-Schokland (de Cultuurhistorischedriehoek). Schokland heeft vele raakvlakken met Urk op cultuur historisch gebied. Aangezien Schokland op de lijst van het Werelderfgoed staat biedt deze samenwerking een unieke kans om dit gebied wereldwijd te promoten. Hierdoor kunnen wij gezamenlijk hogere bezoekersaantallen verwachten en een langduriger verblijf stimuleren.

³ Uit: Onderzoek bezoekers, gemeente Urk, juli 2011- september 2011, pagina 25, door stagiaire Chantal van der Singel

Er zal op korte termijn een windmolenpark in de Noordoostpolder worden gerealiseerd. De 86 windmolens komen langs de dijken van de Noordoostpolder, zowel op land als in het IJsselmeer. Er wordt afstand gehouden tot de Urker haven, de vuurtoren en het kenmerkende dorpsgezicht. Het zicht vanaf het water op het nabijgelegen Urk blijft daarmee open. De kans is groot dat dit windmolenpark extra bezoekersstromen zal opleveren. Deze kans dient in samenwerking met gemeente Noordoostpolder uitgewerkt te worden.

Met de gemeente Enkhuizen zijn reeds afspraken gemaakt rondom samenwerking op toeristisch gebied. Een eerste start wordt gemaakt met het gezamenlijk promoten van Urk en Enkhuizen. In promotiemateriaal wordt ruimte over en weer aan elkaar beschikbaar gesteld. In de komende jaren dient deze samenwerking verder uitgebreid te worden in productontwikkeling en het gezamenlijk organiseren van bepaalde (water)evenementen. De veerdienst Urk-Enkhuizen en het bestaan van een aansluitend fietsknooppuntennetwerk zijn hierin speerpunt. Daarnaast zal de "oude" Zuiderzeesfeer gepromoot worden. Tevens zal onderzocht worden of samenwerking met andere Zuiderzee gemeenten, zoals Stavoren, mogelijk en wenselijk is.

2.2. AMBITIE

Een versterking van de toeristische sector heeft een grote maatschappelijke betekenis. Niet alleen draagt zij bij aan de economische versterking binnen de eigen sector, maar ook geeft toerisme een impuls aan andere sectoren. Doordat de Urker cultuur voor toeristen interessant is, zal Urk aandacht schenken aan het behoud (of terugkeer) van haar cultuurhistorische elementen. Het behoud van de Urker cultuur komt ook ten goede aan de eigen bevolking. Ook levert toerisme een belangrijke bijdrage aan de plaatselijke middenstand en kan het een verbreding voor de visserijsector bieden. Tevens is de sector mede bepalend voor ruimtelijke ontwikkelingen zoals natuur en landschapontwikkeling. Een goed ontwikkelde en op duurzaamheid gerichte toeristisch-recreatieve sector draagt bij aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving van de eigen inwoners. De sector draagt bij aan integrale gebiedsontwikkeling.

Ambitie:

- Gemeente Urk is een levendige gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is.
- De toerist weet Urk te vinden en wordt door ondernemers en bewoners gastvrij ontvangen
- Het "toeristisch product" Urk heeft een positief imago en is herkenbaar en samenhangend
- De toerist proeft en beleeft de sfeer van vissersdorp Urk in al haar facetten
- Urk straalt kennis en beleving uit rondom: Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur

Het toeristisch recreatief profiel van de gemeente Urk in 2019 laat zich het beste omschrijven als:

- authentiek en gastvrij vissersdorp
- recreatieve beleving gericht op natuur en cultuurhistorie
- kennis en beleving rondom historische en moderne visserijsector als rode draad
- aanwezigheid van een slechtweervoorziening
- aantrekkelijk voor de watersportrecreant
- met gevarieerd en uniek evenementenaanbod
- goede samenhang en samenwerking tussen de diverse toeristische producten, bedrijven en gemeenten

2.3. DOELSTELLING

Het maatschappelijk belang van toerisme en recreatie is groeiende. Toerisme en recreatie kan zowel direct als indirect bijdragen aan een verbetering van het woon- en werkklimaat. Gemeente Urk moet daarom ook inspelen op de toeristisch-recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden binnen de gemeente Urk.

Doelstelling:

Gemeente Urk versterkt de toeristisch-recreatieve sector, zodat de economische pijlers van het vissersdorp verbreed zullen worden. Het beleidsveld recreatie en toerisme draagt in belangrijke mate bij aan het behoud, en waar mogelijk versterking, van de natuur en cultuurhistorische elementen van de gemeente Urk. Door gezamenlijke inspanning, van zowel ondernemers, brancheorganisaties als ook gemeente Urk, dient de werkgelegenheid in de toeristische sector op Urk jaarlijks met 5% te groeien.

De versterking van de toeristische sector dient gerealiseerd te worden door:

- Investeren in kwaliteit van voorzieningen
- Goed gastheerschap
- Aantrekkelijk maken voor de juiste doelgroepen
- Verlenging van de verblijfsduur
- Nieuwe voorzieningen
- Betere seizoen spreiding

met als uitkomst een betere kwaliteit van de leefomgeving en meer directe omzet binnen de recreatie sector en meer lokale werkgelegenheid binnen de toeristisch-recreatieve sector en aanverwante sectoren.

Door middel van toetsing met de cijfers uit de jaarlijkse Monitor Toerisme en Recreatie zal gecontroleerd worden of de groei in werkgelegenheid ook daadwerkelijk gerealiseerd is.

2.4. BELEIDSSTRATEGIE

De gemeente Urk wenst te werken aan de ontwikkeling en versterking van het toeristisch recreatief product gericht op duurzaamheid, beheerste groei en kwaliteitsverbetering teneinde te komen tot vergroting van het aantal bezoekers en het genereren van meer bestedingen in de komende jaren. Samen met ondernemers willen we slagvaardig reageren op maatschappelijke ontwikkelingen zoals de effecten van de economische neergang, de opkomst van sociale media, de vergrijzing en de gevolgen van klimaatverandering.

Nieuwe ontwikkelingen dienen aan te sluiten bij de recreatieve beleving en sfeer rondom visserij, cultuurhistorie en natuur. Dit zijn de punten waarvoor de toerist vandaag de dag kiest voor een bezoek aan Urk. Uit bezoekersonderzoek⁴ blijkt dat de meeste toeristen een bezoek brengen aan de haven, de strandjes en de vuurtoren, Kerkje aan de Zee en het museum. Dit onderscheidt Urk heel sterk van de omliggende gemeenten in de provincie Flevoland. Daarom dienen deze sterke punten nog verstevigd te worden, zodat een groei in bezoekersaantallen gerealiseerd kan worden.

⁴ Uit: Onderzoek bezoekers, gemeente Urk, juli 2011- september 2011, pagina 17, door stagiaire Chantal van der Singel

De toeristisch-recreatieve potenties van de gemeente Urk liggen met name op :

- het behouden en het versterken van de cultuurhistorische waarden,
- aanwezigheid van water & natuur
- kennis en beleving van visserijsector
- het "oude vissersdorp" in het Nieuwe Land

De ultieme doelstelling van voorliggende visie is de aanwezige potenties rondom Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur met elkaar in samenhang te ontwikkelen. Er dient een netwerk van toeristisch-recreatieve bedrijven en/of producten te ontstaan dat past bij de gewenste uitstraling van Urk. Bij het ontwerpen van uitvoeringsprogramma's om toerisme op Urk te versterken zal gemeente Urk haar imago moeten versterken door zich te richten op de 3 bovengenoemde thema's. Daarbij dienen de volgende speerpunten steeds onder de aandacht te worden genomen:

1. <i>Versterking en ontwikkeling van de toeristisch-culturele infrastructuur</i>
2. <i>Ondersteunen en stimuleren toeristisch ondernemerschap</i>
3. <i>Samenhang en doelgroepen</i>
4. <i>Productontwikkeling</i>
5. <i>Gebiedsontwikkeling en promotie</i>

In de verdere uitwerking wordt gekozen voor bovenstaande indeling, maar bij de uitwerking van beleid zullen de 3 thema's visserij, cultuur & historie, water & natuur steeds herkenbaar blijven.

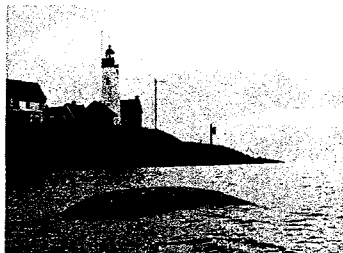
ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF 2012-2019

3. BELEVING OP URK PER THEMA

Voor het versterken van de toeristisch-recreatieve sector kan gemeente Urk zich het beste thematisch focussen op verdere ontwikkeling van haar identiteit op het gebied van:

3.1. Beleving van Visserij

Gemeente Urk staat bekend als vissersdorp. Met name de haven, de vuurtoren en het museum geven de toerist een inkijkje in het leven van de visserij. Zoals in het masterplan, "Hart van Urk" is beschreven zijn niet alle elementen van het authentieke vissersdorp meer even goed in beeld voor de toerist. De klederdracht is verdwenen uit het straatbeeld, kotters komen niet meer binnen in de haven en de grote visafslag is verdwenen uit het oude dorp. Toch is Urk nog steeds het visserijcentrum van Europa. Veel bedrijven op Urk zijn actief in de vangst of verwerking van vis. Daarbij ligt het accent steeds meer op het verwerken van verse vis, maar ook van ander voedsel. De toerist is nog steeds nieuwsgierig naar de visserij, zowel in de historische vormen als ook in de huidige bedrijfstak. Bij nieuwe productontwikkelingen dient de beleving van visserij als thema nader uitgewerkt te worden. Maak het niet alleen voor een groep toeristen, maar ook voor de individuele toerist mogelijk om een kijkje in de visindustrie en/of visafslag te nemen. Concepten als "Kom in de Kas" of "Kom in de Stal" waarbij toeristen ontvangen worden in zogenaamde skyboxen bij de bedrijfshal, moet ook voor de visindustrie mogelijk zijn. De toerist moet de werkzaamheden uit de visserijsector van heel dichtbij kunnen beleven. Dit kan ook bewerkstelligd worden door uitvoering te geven aan de plannen die Stichting Urk Promotie heeft benoemd in haar visies over het starten van een zogenaamde "Vis-Experience" op de haven. De Botterschuur richt zich dan meer op het historische aspect van de visserij.

3.2. Beleving van Cultuur & Historie

Urk heeft een sterke cultuurgeschiedenis. Het is de oudste gemeente van de provincie Flevoland. Voor een goede beleving van de cultuur van Urk en haar historie, is de komst van een plankier belangrijk. De visie "Staverse kade, lopen over het plankier", bevat belangrijke aanbevelingen die uitvoering verdienen en het toerisme zullen bevorderen. Het palenscherm dat de scheiding aangeeft tussen het gedeelte van Urk dat vroeger wel en het gedeelte dat niet onder water liep is ook van cultuurhistorische waarde. Dit erfgoed bewaren en aan de toerist tonen is belangrijk, maar is tevens van belang voor de eigen bewoners om in ere te houden. De oude historie kan beter benut worden bij nieuw te ontwikkelen arrangementen en/of producten en door startende ondernemers. Mensen zijn nieuwsgierig naar het verhaal van vroeger.

Op geloofsgebied heeft Urk een rijke geschiedenis, waarvan de toerist en recreant deelgenoot van gemaakt kan worden. Het christelijke karakter van het dorp dient als een kans opgepakt en benut worden, in plaats van dit als een bedreiging voor de toeristische ontwikkeling te zien. Het ontwikkelen van arrangementen rondom Kerkgeschiedenis zal leiden tot een uniek aanbod binnen het Nederlands toerisme en bijdragen aan draagvlak onder de inwoners van Urk om toerisme te bevorderen. De diverse kerkgenootschappen kunnen bij de ontwikkeling van deze kennisoverdracht betrokken worden. Urk heeft veel kerken en zou bijvoorbeeld jaarlijks een "Kerkenpad" kunnen organiseren. Ook openstelling van de kerken in de zomermaanden is een kans.

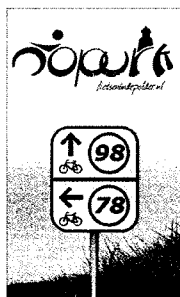
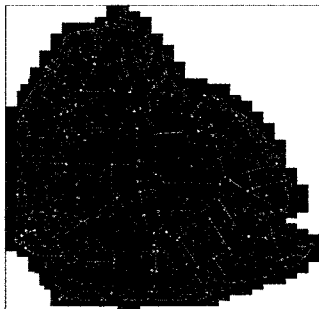
Urk staat ook bekend om haar zangcultuur. Evenementen als "Zingen in de Zomer" mogen zich dan ook verheugen op veel bezoekers. Dit zou breder getrokken kunnen worden naar Kunst, Muziek en Literatuur. Urk kent meerdere kunstenaars en er zijn vaak wisselende exposities. Dit kan meegenomen worden in de toeristische promotie van Urk. In het kader van het 25-jarige bestaan is er binnen de Provincie Flevoland veel aandacht besteedt aan het verhaal rondom "Pionieren in de Polder". Hier tegenover staat het verhaal van gemeenschap Urk die door de inpoldering te maken kreeg met het verdwijnen van het "wonen op een eiland". Het contrast tussen het "Nieuwe Land" en "Oude Land" kan prima gebruikt worden bij verdere gebiedspromotie. Een andere kans om nieuwe ontwikkelingen te verbinden aan cultuurhistorie ligt in de Cultuurhistorische driehoek: Nagele-Urk-Schokland. De combinatie Urk-Schokland is qua historie een hele duidelijke verbinding om aan te bieden aan toeristen. Tot op heden wordt deze combinatie niet duidelijk gepromoot. De Cultuurhistorische Driehoek zal in samenwerking met Gemeente Noordoostpolder beter gepromoot kunnen worden.

3.3. Beleving van Water & Natuur

Urk is een eiland in de Zuiderzee. Ook al werd Urk door de Noordoostpolder deel van het vasteland, diep in de Urkers zit het besef dat ze eilandbewoners zijn. Veel bezoekers aan Urk komen met name voor een bezoek aan de haven.

Urk is gelegen aan het water, maar er wordt relatief weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheden die dit water biedt. Uiteraard zijn er veel mensen die met hun boot richting Urk komen en genieten van een plaatsje in de haven. Ook zijn er een aantal boten die rondvaarten aan bieden aan de toerist. Het aanbod kan nog beter gepromoot worden. De komst van de veerdienst de Zuiderzee van en naar Enkhuizen biedt levert Urk extra bezoekers. Door samenwerking met Enkhuizen kan dit nog extra versterkt worden. De mogelijkheden die de veerdienst Urk-Enkhuizen biedt kunnen nog verstrekt worden. Maar er is bijvoorbeeld geen zeilschool aanwezig op Urk. Wat betreft evenementen staat water ook niet heel vaak centraal. De Visserijdagen wordt 1x per 2 jaar gehouden. Hierbij staan uiteraard wel activiteiten op het water op het programma. Daarnaast wordt er jaarlijks tijdens Urkerdag door de roeivereniging "een rondje rond de vuurtoren" georganiseerd. De Ansjoorace is een botterrace, die uit zou kunnen groeien naar een groter evenement indien de historische haven en de historische werfshuur gereed is. De beleving van water kan dus beter worden benut. Meer evenementen koppelen aan water. Bijvoorbeeld een roeirace van Enkhuizen naar Urk organiseren. Kitesurfen is een populaire sport die met name jongeren aantrekt. Urk zou hiervoor een geschikte locatie zijn. Op dit moment is kitesurfen echter niet toegestaan. Rijkswaterstaat en gemeente Urk zouden hieraan mee moeten werken om een vergunning hiervoor af te geven.

Urk beschikt tevens over een bos. Dit is niet algemeen bekend onder de toeristen en recreanten. Door de komst van het Natuurspeelbos, dat gerealiseerd zal worden aan de Staartweg in 2012, kan het Urkerbos meer benut worden en bekendheid krijgen. Er dient een nadere uitwerking te komen van goede looproutes in het Urkerbos. Het Urkerbos trekt met name de recreant uit de eigen omgeving aan. Voor fietsers heeft gemeente Urk een aantal themaroutes samengesteld. Tevens kan de fietser gebruik maken van het fietsknooppunten netwerk dat in 2011 gerealiseerd is in samenwerking met de gemeente Noordoostpolder. Dit fietsroutenetwerk wordt ook samen met de gemeente Noordoostpolder gepromoot.

4. UITVOERING BELEIDSSTRATEGIE

Dit deel van de Nota Toerisme en Recreatie beschrijft het ontwikkelingsperspectief voor de gemeente Urk op toeristisch-recreatief gebied. Het ontwikkelingsprogramma is gebaseerd op:

- uitgangspunten en beleidskaders van gemeente Urk betreffende de toeristische sector (Zie bijlagen)
- de uitkomsten van de nulmeting, met name de SWOT-analyse en bezoekersprofiel (zie bijlagen)
- de inbreng en visie vanuit de Klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van : Kamer van Koophandel, NORT Flevoland. Toerisme Flevoland en Stichting Urk Promotie
- de inbreng vanuit de openbare bijeenkomst tijdens de bespreking van de eerste conceptvisie van de Nota Toerisme en Recreatie

Vanuit al deze gegevens tezamen zijn de visie, ambitie, de doelstelling en beleidsstrategie geformuleerd, zoals reeds in hoofdstuk twee zijn beschreven. De beleidsstrategie dient vervolgens uitgewerkt te worden in een lijst met uitvoeringsmaatregelen. Deze maatregelen zullen in een later stadium nader uitgewerkt worden. Welk gewicht aan welke strategie wordt toegekend, en tot uitvoering van welke projecten zal worden overgegaan, is mede afhankelijk van de gemeentelijke keuzes. Ook de bereidheid van het bedrijfsleven om investeringen te doen, zal mede bepalend zijn voor het vervolgtraject rondom de daadwerkelijke uitvoering van projecten.

4.1. VERANTWOORDELIJKHEDEN BELEIDSSTRATEGIE

Bij het ontwerpen van uitvoeringsprogramma's om toerisme op Urk te versterken zal gemeente Urk haar imago moeten versterken door zich te richten op de 3 thema's Cultuur & Historie, Water & Natuur en Visserij. Daarbij dienen de volgende speerpunten steeds onder de aandacht te worden genomen:

1. <i>Versterking en ontwikkeling van de toeristisch-culturele infrastructuur</i>
2. <i>Ondersteunen en stimuleren toeristisch ondernemerschap</i>
3. <i>Samenhang en doelgroepen</i>
4. <i>Productontwikkeling</i>
5. <i>Gebiedsontwikkeling en promotie</i>

SPEERPUNT 1: VERSTERKING EN ONTWIKKELING INFRASTRUCTUUR

De verantwoording voor de versterking van de algemene infrastructuur ligt in eerste instantie bij de gemeente. Gemeente Urk dient te zorgen voor een duidelijke bewegwijzering, voldoende parkeergelegenheid, goede sanitaire voorzieningen op de haven, schone stranden etc. Tevens dient de gemeente te zorgen voor een goede bestrating, inclusief het goed onderhouden van fietspaden, ruiterspaden en wandelpaden. Al deze voorzieningen zijn noodzakelijk voor een prettige woon- en leefomgeving van de eigen inwoners. Verder nodigt het uit tot het langer verblijven van recreanten en toeristen op Urk. In samenspraak met bewoners en ondernemers is de verkeerssituatie en parkeergelegenheid van het oude dorp onder de loep genomen en zullen er op korte termijn aanpassingen plaats vinden. Doel is om het karakteristieke karakter van het oude dorp meer zichtbaar en beleefbaar te maken. In de komende jaren zal het toeristisch beleid gericht zijn op (her)inrichting van de Oosthaven en Westhaven en van het haventerrein. Hierbij zal het gebruik van de bebouwing langs de kade meer aansluiting plaats vinden op het maritieme van de haven.

Voor het behoud en versterken van het cultureel erfgoed op Urk ligt een grote uitdaging voor gemeente Urk. Denk aan de wens om te komen tot het aanleggen van het plankier, realiseren van een haven- en strandpaviljoen en onderhoud van het palenscherm. Voor de uitvoering van deze majeure projecten zal ook een belangrijke taak weggelegd zijn voor culturele instellingen. Stichting Cultuurkoepel is reeds bezig met invulling te geven aan grote toeristische projecten in Oud Urk. Voor de realisering van dergelijke grote projecten, zoals het aanleggen van het plankier en onderhoud palenscherm, zullen subsidies nodig zijn vanuit Rijk en/of Provincie. Belangrijke mogelijkheid hierbij is het inzetten van de Zuiderzeelijn-gelden. Toerisme is een van de speerpunten binnen de programmalijn van de ZZL-gelden.

Ten gunste van speerpunt	<i>Zetten de partners zich, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, actief in voor:</i>	<i>Partners:</i>	<i>Relatie met andere projecten</i>
1. Versterken Infrastructuur en voorzieningen	▪ Goede en samenhangende bewegwijzering ▪ Voldoende parkeerplaatsen ▪ Kwalitatief hoogwaardige routes en routenetwerken voor fietsen, wandelen en varen ▪ Optimaal benutten historische dorpskern, gelegen aan het IJsselmeer ▪ Behoud en versterken cultuurhistorische elementen ▪ Creëren en verbeteren van recreatief-toeristische voorzieningen	▪ Gemeente Urk ▪ Provincie	▪ Project Kom van Urk ▪ Stichting Cultuurkoepel ▪ Ruimtelijk Economisch Programma ZZL

SPEERPUNT 2: ONDERSTEUNEN EN STIMULEREN ONDERNEMERSCHAP

Uit de nulmeting is gebleken dat er weinig aanbod is van verblijfsaccommodatie op Urk. De accommodatieverstrekkers die aanwezig zijn op Urk betreffen met name bed&breakfast/pensions van 2 sterren niveau. Het midden en luxe segment, van driesterren of meer is niet aanwezig in het dorp. Daarnaast zijn er ook relatief weinig restaurants aanwezig in het midden- en hogere segment en is er veel aanbod van snackbars. Om meer inkomsten uit toerisme te genereren is het van belang om voldoende verblijfsmogelijkheden en een gevarieerd aanbod in de horecasector te hebben op Urk. Dit bevordert de verblijfsduur en zorgt voor hogere uitgaven in het dorp.

Uit de enquête onder bezoekers blijkt dat de bezoekers vaak slechts een middag (33,2 %) of een hele dag (32,7 %) op Urk verblijven. Van de bezoekers die meerdere dagen op Urk verbleven waren dit voornamelijk twee dagen (28,8 %) maar ook drie dagen (13,5 %). Indien er meer aanbod aan activiteiten wordt geboden op Urk, zal de bezoeker langer blijven en zal dit leiden tot meer inkomsten voor de gemeente Urk. Tevens is het van belang dat de detailhandel tussen de middag haar deuren opent, zodat de toerist ook op dat moment in de gelegenheid wordt gesteld om te winkelen op Urk.

Uiteraard ligt de verantwoording tot het starten van een verblijfsaccommodatie en/of horecabedrijf bij ondernemers (in spé). De rol van de gemeente hierin is met name faciliterend en regisserend. De faciliterende en regisserende rol betekent dat gemeente Urk er voor zorgt dat er duidelijke regelgeving en kaders zijn. Uitdaging hierbij is om de doorlooptijd van de planologische procedures zo kort mogelijk te houden. Belangrijk kader is de Structuurvisie, waarin gemeente Urk duidelijk de ontwikkelingsgebieden Noorderzand, Urkerbos en Urkervaart aangeeft voor de toeristisch-recreatieve sector. Ook de Wabo geeft (startende) ondernemers kaders mee voor het aanvragen van vergunningen.

De participerende rol van de gemeente Urk bestaat eruit dat zij beschikt over een bedrijfscontactfunctionaris waarbij ondernemers terecht kunnen voor hun vragen. Daarnaast heeft gemeente Urk een contract afgesloten met NORT voor de ondersteuning van de toeristisch-recreatieve ondernemers. NORT biedt ondernemers in deze sector workshops, masterclasses en/of werkexcursies aan en kan ondersteuning bieden bij productvernieuwing. Gezien de huidige landelijke ontwikkelingen en trends in de sector zullen de ondernemers met name aandacht moeten besteden aan:

- Professionalisering sector
- Duurzaamheid
- Vergrijzing
- Gebruik sociale media
- Inspelen op bezoekersprofiel Urk
- Samenwerking met elkaar en andere sectoren

Ten gunste van speerpunt	Zetten de partners zich, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, actief in voor:	Partners:	Relatie met andere projecten
2. Ondersteunen en stimuleren ondernemerschap	▪ Stimuleren en faciliteren van ondernemingen in de toeristisch-recreatieve sector ▪ Professionalisering van ondernemerschap, visieontwikkeling en netwerkvorming van de toeristisch recreatieve bedrijven ▪ Stimuleren opstart slechtweer voorziening ▪ Aandacht voor duurzaamheid in de sector ▪ Stimuleren uitbreiding overnachtingaanbod ▪ Kwaliteitsslag horeca	▪ Gemeente Urk ▪ Bedrijfsleven ▪ BKU ▪ KvK ▪ NORT ▪ Toerisme Flevoland ▪ Stichting Urk Promotie	

SPEERPUNT 3: SAMENHANG EN DOELGROEPEN

Om de juiste (nieuwe) producten aan te bieden aan de toerist en recreant is het noodzakelijk om goed inzicht te hebben in de bezoekers die gemeente Urk aantrekt. Welke doelgroep ontvangen wij en kunnen wij ons nog sterker profileren op deze doelgroep? Uit de enquête onder bezoekers blijkt dat met name echtparen hier komen in de leeftijdscategorie 46 tot 65+, vanuit de provincies Noord Holland, Overijssel en Gelderland.

Uit de analyse van postcodes van de bezoekers blijkt dat Urk met name bezocht wordt door mensen met het profiel uitbundig geel en gezellig lime. De 186 postcodes van de (Nederlands) geëncquêteerden zijn door het bedrijf SMARTagent geanalyseerd. Uit de analyse van postcodes is gebleken dat de primaire doelgroep van de gemeente Urk bestaat uit bezoekers in de categorie "Uitbundig Geel & Gezellig lime".

Recreanten in de gele belevingswereld zijn echte levensgenieters, ze houden van luxe en gemak en beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. Zij recreëren sportief en actief, liefst samen met anderen. Gezellig lime recreanten zijn gewone, gezellige mensen die recreëren om zo even weg te zijn van de dagelijkse beslommingen. Ze houden van fietsen of wandelen, en winkelen in de buurt. Het moet niet exclusief en te duur zijn. De secundaire doelgroep van de gemeente Urk behoort tot de categorie "Ingetogen Aqua". Deze recreanten verdiepen zich graag in kunst en cultuur, willen nog volop meedoen met de maatschappij van vandaag en alle veranderingen die zij daarin zien. Deze recreanten houden ook wel van sportieve activiteiten. Voor de volledige beschrijving van de diverse groepen recreanten zie de bijlage.

Het is belangrijk om gezamenlijk onze promotie en marketing te richten op de verschillende (potentiële) doelgroepen die Urk bezoeken. De diverse gemeenten uit de Provincie Flevoland hebben imago-onderzoek naar de "vraagzijde" ook als speerpunt voor de komende periode op de agenda staan. Door een beter beeld te hebben van de groep mensen die Urk bezoekt of wil gaan bezoeken, kan de productontwikkeling effectiever plaats vinden.

Ten gunste van speerpunt	<i>Zetten de partners zich, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, actief in voor:</i>	<i>Partners:</i>	<i>Relatie met andere projecten</i>
3.Samenhang en doelgroepen	▪ Recreatief toeristisch concept richten op lokale bevolking, bewoners regio en vervolgens rest van Nederland ▪ Ontwikkeling producten en diensten rondom thema's: Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur ▪ Gebruik maken van profielschets bezoekers	▪ Gemeente Urk ▪ Provincie ▪ HISWA ▪ RECRON ▪ SUP ▪ Bedrijfsleven ▪ TIU	

SPEERPUNT 4: PRODUCTONTWIKKELING

Bij nieuw te ontwikkelen producten of diensten moet rekening gehouden worden met de trends (zie hoofdstuk A van de bijlagen). De consument maakt steeds vaker gebruik van internet en sociale media om te komen tot hun vakantiekeuze. Ondernemers moeten hierop inspelen en ook de Tourist Info Urk zal hier veel gebruik van moeten maken. Ook de vergrijzing en vraag naar luxe en gemak moeten door de ondernemers mee genomen worden bij de ontwikkeling van nieuwe producten en/of voorzieningen. Daarnaast dienen de nieuwe producten en diensten met name gericht te worden rondom de thema's Visserij, Cultuur & Historie of Water & Natuur. Uiteraard heeft het bedrijfsleven van Urk ook een belangrijke rol in het verder ontwikkelen en promoten van nieuwe producten. NORT en Toerisme Flevoland kunnen hierbij ondernemers en gemeente de nodige ondersteuning bieden.

Uit het beleidsonderzoek en de beleidsvisie komt naar voren dat gemeente Urk behoefte heeft aan meer evenementen op het water en een betere seizoensspreiding. Stichting Urk Promotie (SUP) houdt zich bezig met het initiëren, coördineren en ondersteunen van evenementen met een regionale uitstraling. SUP biedt evenementenorganisaties ondersteuning aan. SUP kan ook in nieuw op te zetten evenementen ondersteuning bieden. Uiteraard is hierbij wel een evenementenorganisatie nodig die aan de basis wil staan voor het opstarten van een nieuw evenement, dit zou bijvoorbeeld een roeivereniging of sportvereniging kunnen zijn. Gemeente Urk heeft binnen het evenementenbeleid een voorwaardenscheppende rol en gaat over de vergunningverlening. Daarnaast is het van belang om de evenementen goed verspreid over het gehele jaar te laten verspreiden. Afstemming tussen gemeenten onderling en versterking van elkaars evenementen is belangrijk. Provincie Flevoland heeft een betere afstemming van het aantal en soort evenementen ook als actiepoint op de agenda staan.

Ten gunste van speerpunt	Zetten de partners zich, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, actief in voor:	Partners:	Relatie met andere projecten
4.Productontwikkeling	▪ Vergroten van de belevingsmogelijkheden rondom oude dorpskern Urk en de haven ▪ Stimuleren van kunst & cultuur en cultuurtoerisme ▪ Afwisselend evenementenprogramma ▪ Samenwerking tussen diverse evenementenorganisaties ▪ Spreiding van de evenementen gedurende het jaar ▪ Ontwikkelen nieuwe producten ter stimulering langer verblijf ▪ Inspelen op trends	▪ SUP ▪ Blueport Urk ▪ Tourist Info Urk ▪ NORT ▪ Bedrijfsleven	

SPEERPUNT 5: GEBIEDSONTWIKKELING EN PROMOTIE

Gemeente Urk heeft een aantal gebieden die interessant zijn voor nadere studie omtrent het ontwikkelen van (meer) toeristische recreatieve doeleinden. Dit zijn: Urkerbos, Noorderzand en Urkervaart. In het Urkerbos is het Vakantiepark 't Urkerbos gelegen. Hier zijn nog meer recreatieve mogelijkheden. Het bestaan van het fietsrouten netwerk, de manege en Natuurspeelbos dienen meer uitgebuit te worden. Daarnaast is rond het gebied aan het Noorderzand het creëren van een Sportboulevard genoemd. Het bieden in dit gebied van meer sportfaciliteiten, naast het huidige zwembad, zal zowel de eigen bewoner als ook de toerist een mooie gelegenheid voor recreatie bieden. Er zal verder onderzoek moeten worden gedaan naar deze gebieden.

Promotie van Urk als toeristische gemeente wordt verzorgd door Stichting Urk Promotie (SUP). SUP verzorgd deelname aan beurzen, foldermateriaal en een website die up-to-date is. Tourist Info Urk (TIU) dient zorg te dragen voor een juiste informatievoorziening aan de bezoekers op Urk. Daarnaast is tegenwoordig vaak sprake van gebiedspromotie. Niet per lokale bestemming, maar meer als omliggend gebied wordt toeristische promotie gedaan. Denk aan slogans als: Twente jezelf. Ook in Flevoland wordt uitvoering gegeven aan de profilering van toeristisch Flevoland. Toerisme Flevoland is een organisatie die provincie, gemeente en ondernemers ondersteunt bij de toeristische promotie van de regio.

Gemeente Urk is reeds een samenwerking aangegaan met gemeente Enkhuizen en zal ook met gemeente Noordoostpolder het toeristisch product gezamenlijk gaan promoten. Aangezien er diverse partijen verantwoordelijk zijn omtrent de toeristische sector is het belangrijk om gezamenlijk op te trekken in zowel uitvoeringsplannen maken als ook met betrekking tot communicatie en financiën.

Kortom de gemeente stimuleert het toeristisch-recreatief ondernemerschap, mits dit pas binnen het beleid en de financiële kaders.

Ten gunste van speerpunt	<i>Zetten de partners zich, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, actief in voor:</i>	<i>Partners:</i>	<i>Relatie met andere projecten</i>
5. Gebiedsontwikkeling en promotie	▪ Gemeenten in Flevoland en Provincie bundelen krachten om toerisme te professionaliseren en te versterken ▪ Onderzoek naar recreatief toeristische mogelijkheden in studiegebieden Urkerbos, Noorderzand en Urkervaart ▪ Creëren sportboulevard ▪ Gebiedspromotie in samenwerking met provincie en buurgemeenten ▪ Gebiedspromotie Urk-Enkhuizen als zijnde 2 voormalige Zuiderzee gemeenten ▪ Samenwerking tussen Noordoostpolder op toeristisch gebied versterken ▪ Promoten gemeente Urk op beurzen	▪ Gemeente Urk ▪ Gemeente Noordoostpolder ▪ Gemeente Enkhuizen ▪ Toerisme Flevoland ▪ Tourist Info Urk ▪ SUP	

4.2. Overzicht actiepunten voor uitvoeringsprojecten 2012-2015

Actiepunten voor uitvoeringsprojecten 2012-2015:

Realisering aangenaam verblijfsgebied Oude Dorp en versterking cultuurhistorische elementen

Verbetering bewegwijzering en informatievoorziening

Aanpak toeristische voorzieningen en creëren parkeerplaatsen

Onderhouden en verstevigen van kwalitatief hoogwaardige routes en routenetwerken voor fietsen, wandelen en varen.

Ondersteuning toeristisch recreatieve sector ter bevordering van professionalisering, visieontwikkeling, netwerkvorming en duurzaamheid

Instellen Toeristisch Recreatief Overleg Platform (TROP) Urk

Realisering van slechtweer-voorziening passend bij thema's

Realisatie meer verblijfsaanbod

Onderzoek gebiedsbranding en imago

Ontwikkelen uitnodigend, samenhangend en innovatief evenementenprogramma

Stimuleren gethematiseerde productontwikkeling waarbij centraal staat:

Beleving van Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur

Toeristische Informatievoorziening en Promotieactiviteiten voor Urk

Onderzoek naar toeristisch-recreatieve mogelijkheden in studiegebieden Noorderzand, Urkerbos en Urkervaart

Samenwerking buurgemeenten en Provincie

Promotie Cultuurhistorischdriehoek

Nagele-Urk-Schokland

4.3. FINANCIËN

Gemeente Urk verstrekt € 40.000 per jaar subsidie aan Stichting Urk Promotie voor het verzorgen van de promotionele activiteiten. De taken en subsidiering van SUP zijn vastgelegd voor de jaren tot en met 2014 middels een prestatiecontract met de gemeente Urk. De toeristische informatievoorziening wordt op Urk verzorgd door Tourist Info Urk (TIU). De TIU ontvangt hiervoor een subsidie van € 25.000. Tevens heeft gemeente Urk jaarlijks een bedrag gereserveerd van bijna € 4.000 voor onderhoud aan het fietsroutenetwerk. Daarnaast is er een bedrag van € 3.000 opgenomen in de begroting voor het contract (2011-2013) met NORT Flevoland voor ondersteuning aan de toeristische sector.

Er zijn geen structurele budgetten beschikbaar voor verdere ondersteuning van de toeristische sector. Incidentele subsidies worden bekostigd vanuit het economische budget bedrijfsacquisitie. Indien gemeente Urk de toeristische sector wenst te versterken zullen extra financiële middelen beschikbaar gesteld dienen te worden. Deze kunnen dan ingezet worden voor het ingang zetten van projecten die passen binnen de bovengeschetste beleidsstrategie. Bekostiging van de algemene infrastructuur, zoals bestrating en groenvoorziening etc. dienen vanuit de reguliere budgetten bekostigd te worden.

Voor uitvoeringsplannen voor stimulering van de toeristische sector zal dus in eerste instantie gestart dienen te worden met een activiteitenbudget vanuit de kostenplaats bedrijfsacquisitie en vreemdelingenverkeer. Voor een primitieve begroting verwijzen wij u naar de bijlage. Voor een uitwerking van voorgestelde Uitvoeringsprojecten verwijzen wij naar de aparte : Startnotitie Meerjaren Uitvoeringsprogramma 2012-2015.

Daarnaast zal met name vanuit het bedrijfsleven zelf geïnvesteerd dienen te worden in de toeristische sector. Voor grote projecten, zoals het aanleggen van het plankier en onderhoud palenscherm, zullen subsidies nodig zijn vanuit Rijk en/of Provincie. Belangrijke mogelijkheid hierbij is het inzetten van de Zuiderzeelijn-gelden. Voor deze ZZL-gelden kunnen majeure projecten worden ingediend die bijdragen aan ruimtelijk-economische versterking Noordelijk Flevoland en economische transitie. Toerisme is een van de speerpunten binnen de programmalijn van de ZZL-gelden.

4.4. COMMUNICATIE

Deze nota Toerisme & Recreatie is tot stand gekomen door zowel bronnenonderzoek als ook veldonderzoek. De conceptnota is regelmatig met de klankbordgroep, met vertegenwoordigers vanuit KvK, NORT, SUP en Toerisme Flevoland besproken. De conceptnota is vervolgens middels een interactieve openbare bijeenkomst eveneens besproken. Een gespreksverslag vindt u in de bijlage. De definitieve nota zal duidelijk openbaar gecommuniceerd worden. Daarnaast zullen ondernemers en overige belanghebbenden een exemplaar toegestuurd krijgen.

Voor de verdere uitvoering zal in 2012, na vaststelling van de nota, met een werkgroep gewerkt gaan worden tot het verder uitwerken van een gedetailleerd uitvoeringsprogramma, in aansluiting op het geschetste ontwikkelingsperspectief van deze nota. Toeristisch Urk zal producten bieden die passen bij de thema's Visserij, Cultuur en Natuur.

SAMENVATTING

Deze Nota Toerisme en Recreatie geeft de beleidsvisie weer voor de toeristisch-recreatieve sector voor de komende jaren. In september 2011 is een nulmeting en enquête gehouden onder de toeristen op Urk. Daarnaast is er voor deze beleidsnota een bronnenonderzoek gehouden. In de bijlagen vindt u het beleidsonderzoek terug dat ten grondslag heeft gelegen aan de beleidsvisie uit deze nota. Hieruit blijkt onder andere dat de sterke punten van Urk zijn gelegen in het authentieke karakter, de ligging aan het IJsselmeer en haar naamsbekendheid als vissersdorp. De vuurtoren, de haven, het vissersmonument en het museum worden veel bezocht. Zwakke punten liggen met name in de infrastructuur: slechte bewegwijzering, geen fraaie binnenkomst tot het dorp, veel geparkeerde auto's in het oude dorp. Bij de ontwikkeling van een toeristisch product is het tevens belangrijk te kijken naar de ontwikkelingen in beleid en de ontwikkelingen in de markt. Vanuit al deze gegevens tezamen zijn de visie, ambitie, de doelstelling en beleidsstrategie geformuleerd, zoals in hoofdstuk twee wordt beschreven.

Ambitie:

- **Gemeente Urk is een levendige gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is.**
- **De toerist weet Urk te vinden en wordt door ondernemers en bewoners gastvrij ontvangen**
- **Het "toeristisch product" Urk heeft een positief imago en is herkenbaar en samenhangend**
- **De toerist proeft en beleeft de sfeer van vissersdorp Urk in al haar facetten**
- **Urk straalt kennis en beleving uit rondom: Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur**

Doelstelling:

Gemeente Urk versterkt de toeristisch-recreatieve sector, zodat de economische pijlers van het vissersdorp verbreed zullen worden. Het beleidsveld recreatie en toerisme draagt in belangrijke mate bij aan het behoud, en waar mogelijk versterking, van de natuur en cultuurhistorische elementen van de gemeente Urk. Door gezamenlijke inspanning, van zowel ondernemers, brancheorganisaties als ook gemeente Urk, dient de werkgelegenheid in de toeristische sector op Urk jaarlijks met 5% te groeien.

De aanwezige potenties rondom Visserij, Cultuur & Historie, Water & Natuur moeten in samenhang met elkaar ontwikkeld worden. Er dient een netwerk van toeristisch-recreatieve bedrijven en/of arrangementen te ontstaan dat past bij de gewenste uitstraling van Urk. Bij het ontwerpen van uitvoeringsprogramma's om toerisme op Urk te versterken zal gemeente Urk haar imago moeten versterken door zich te richten op de 3 bovengenoemde thema's, Daarbij dienen de volgende speerpunten steeds onder de aandacht te worden genomen:

Speerpunt 1: Versterking en ontwikkeling van de toeristisch-culturele infrastructuur

De oude dorpskern dient zich duidelijker te onderscheiden van overige dorpen in Nederland en een goede infrastructuur te bieden zowel aan bewoners als toeristen. Het is belangrijk om de Cultuur & Historie weer zichtbaar te maken voor de toeristen. Scheepswerf Metz en het palenscherm behoren tot het cultureel erfgoed van Urk en dienen derhalve behouden te blijven. Zij dienen een belangrijke plaats te krijgen bij de promotie en productontwikkeling van het "toeristisch product" Urk. Voor de realisering van grote projecten, zoals het aanleggen van de historische steiger en de renovatie van het palenscherm, zullen subsidies nodig zijn vanuit Rijk en/of Provincie. Belangrijke mogelijkheid hierbij is het inzetten van de Zuiderzeelijngelden.

De beleving rondom "Water & Natuur" en "Visserij" kan eveneens versterkt worden. Urk kan zich profileren door meer evenementen op het water aan te bieden. Urk kan rondom het thema "Natuur" het nieuwe fietsroutenetwerk en het Natuurspeelbos dat in 2012 gerealiseerd wordt onder toeristen en recreanten promoten. Laat de toerist kennis maken met de visserij, zowel in de historische vormen als ook in de huidige bedrijfstak. Er dient voldoende parkeerruimte te zijn voor zowel bewoners als toeristen.

Speerpunt 2: Ondersteunen en stimuleren toeristisch ondernemerschap

Er is weinig aanbod van verblijfsaccommodatie op Urk. De accommodatieverstrekkers die aanwezig zijn op Urk betreffen met name bed&breakfast/pensions van 2 sterren niveau. Daarnaast zijn er relatief weinig restaurants aanwezig in het midden- en hogere segment en is er veel aanbod van snackbars. Om meer inkomsten uit toerisme te genereren is het van belang om voldoende verblijfsmogelijkheden en een gevarieerd aanbod in de horecasector te bieden op Urk. Verdere professionalisering en een kwaliteitsslag maken is nodig voor de toeristisch-recreatieve sector op Urk om verder te kunnen groeien. Uiteraard ligt de verantwoording tot het starten of verbeteren van een verblijfsaccommodatie en/of horecabedrijf bij ondernemers (in sp ). De rol van de gemeente hierin is met name faciliterend en regisserend. Bij het bieden van ondersteuning aan ondernemers kunnen de organisaties Kamer van Koophandel, SUP, NORT en Toerisme Flevoland een belangrijke rol spelen. Gezien de huidige landelijke ontwikkelingen en trends dient aandacht besteed te worden aan ondersteuning op het gebied van: duurzaamheid, gebruik sociale media, inspelen op bezoekersprofiel Urk en samenwerking met andere sectoren.

Speerpunt 3: Samenhang en doelgroepen

Om de juiste (nieuwe) producten aan te bieden aan de toerist en recreant is het noodzakelijk om goed inzicht te hebben in de bezoekers die gemeente Urk aantrekt. Welke doelgroep ontvangen wij en kunnen wij ons nog sterker profileren op deze doelgroep? Uit de enquête onder bezoekers blijkt dat met name echtparen hier komen in de leeftijdscategorie 46 tot 65+, vanuit de provincies Noord Holland, Overijssel en Gelderland. Uit de analyse van postcodes blijkt dat Urk met name bezocht wordt door mensen met het profiel uitbundig geel en gezellig lime.

Recreanten in de gele belevingswereld zijn echte levensgenieters, ze houden van luxe en gemak en beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. Zij recreëren sportief en actief, liefst samen met anderen. Gezellig lime recreanten houden van fietsen of wandelen, en winkelen in de buurt. Het moet echter niet te duur en/of exclusief zijn. De secundaire doelgroep van de gemeente Urk behoort tot de categorie „Ingetogen Aqua . **Deze recreanten verdiepen zich graag in kunst en cultuur.**

Speerpunt 4: Productontwikkeling

Bij nieuw te ontwikkelen producten of diensten moet rekening gehouden worden met de trends. De consument maakt steeds vaker gebruik van internet en sociale media om te komen tot hun vakantiekeuze. Ondernemers moeten hierop inspelen en ook de Tourist Info Urk zal hier veel gebruik van moeten maken. Ook de vergrijzing en vraag naar luxe en gemak moeten door de ondernemers mee genomen worden bij de ontwikkeling van nieuwe producten en/of voorzieningen. Een goede slechtweervoorziening ontbreekt op Urk. Provincie Flevoland wil economische groei stimuleren op het gebied van Toerisme en Recreatie. Beoogd wordt om een koppeling tussen toerisme en cultuur te bevorderen. Gemeente Urk dient in haar projectvorming ter stimulering van toerisme hier op in te haken. Nieuwe producten en diensten moeten ingericht worden rondom de thema's Visserij, Cultuur & Historie of Water & Natuur. De bezoeker moet van dichtbij de sfeer van de visserij, cultuur en natuur van Urk kunnen proeven en beleven.

Speerpunt 5: Gebiedsontwikkeling en gebiedspromotie

Gemeente Urk heeft een aantal gebieden die interessant zijn voor nadere studie omtrent het ontwikkelen van (meer) toeristische recreatieve doeleinden. Dit zijn: Urkerbos, Noorderzand en Urkervaart. Er zal verder onderzoek moeten worden gedaan naar deze gebieden. Samenwerking met de gemeente Noordoostpolder, onder andere op het gebied van promotie toeristisch product Nagele-Urk-Schokland (de zgn. Cultuurhistorisch driehoek) biedt een unieke kans om dit gebied wereldwijd te promoten. Een eerste start wordt gemaakt met het gezamenlijk promoten van Urk en Enkhuizen. In de komende jaren dient deze samenwerking verder uitgebreid te worden in productontwikkeling en het gezamenlijk organiseren van bepaalde (water)evenementen. Zoals uit deze nota blijkt is het belangrijk om de elementen rondom cultuur, water en visserij te versterken, zodat Urk zich beter toeristisch kan profileren. Naast gebiedspromotie zal ook de plaatselijk promotie door Stichting Urk Promotie belangrijk blijven.

BIJLAGEN BELEIDSONDERZOEK

A. ONTWIKKELINGEN EN TRENDS IN TOERISME

Bij de ontwikkeling van een toeristisch product is het tevens belangrijk te kijken naar de ontwikkelingen in de markt. Er zijn meerdere rapporten/onderzoeken die de ontwikkelingen in deze sector regelmatig onderzoeken. Hieronder een kort overzicht van belangrijke ontwikkelingen die door diverse rapporten in beeld zijn gebracht. Voor bronvermelding zie de bronnenlijst.

A.1. VRAAG EN AANBOD BINNENLANDSE MARKT

Op dit moment is er wereldwijd een economische recessie. Deze ontwikkeling heeft uiteraard ook invloed op de toeristische sector. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verwacht voor 2011 nog een lichte groei te kunnen behalen van circa 4 %. De groei zal het hardst zijn in de opkomende Aziatische landen. Een groeiende wereldbevolking en een stijgend welvaartspeil zal zorgen voor een toename van internationale toeristen vanuit met name China en Japan. Maar daarnaast blijft de Nederlandse vakantiemarkt nog voor een groot deel afhankelijk van de eigen bevolking. In 2010 zijn er iets minder vakanties geweest, maar wel meer overnachtingen. Ongeveer 50% van de vakanties van de Nederlanders wordt in eigen land doorgebracht. Meestal betreft het dan een korte vakantie, die genomen wordt naast een buitenlandse vakantie.

Door de crisis zal de consument meer verwachten voor minder geld. De recreatieondernemer zal hier rekening mee moeten houden. De onderlinge concurrentie zal toenemen. Diegenen die iets unieks hebben zullen nog marktaandeel kunnen winnen, omdat de verwachting is dat meer mensen door de recessie in Nederland vakantie zullen gaan vieren. Om zich als bestemming goed te profileren is samenwerking tussen de verschillende toeristische partners, zowel privaat als publiek, nodig. Samen kunnen zij beter hun product vermarkten.

Voor een vrijetijdsactiviteit reizen Nederlanders gemiddeld 15 kilometer. Vaak (<75%) legt men slechts maximaal tien kilometer af voor een vrijetijdsactiviteit. Voor hobby's, sporten, cursussen of deelname aan het verenigingsleven wordt vaak een nog kortere afstand afgelegd. De vrije tijd wordt dus meestal in de eigen regio doorgebracht. Slechts voor 7 % van de activiteiten wil men meer dan 50 kilometer reizen (enkele reis). Doel is dan bijvoorbeeld een bezoek aan een dierentuin, museum of concert.

A.2. LUXE , GEMAK EN BELEVING

Uit de toekomstvisie Nederlandse vakantiemarkt in 2020 van NBTC-NIPO Research blijkt dat er naar verwachting meer vraag zal komen naar "Luxe en gemak". Een daling van kampeervakanties ten gunste van een stijging naar de vraag naar hotelovernachtingen. Er is sprake van twee tegengestelde trends: meer comfort/luxe versus back to basic. Goed voorbeeld hiervan is de groeiende interesse in verhuuraccommodatie op camping. Glamping is erg in: wel kamperen maar dan met stijl: glamour. Er is meer aandacht voor de natuur. Hotels kunnen een groei verwachten, omdat de hotelovernachtingen lager geprijsd worden, onder andere door aanbod van sites zoals vakantieveilingen.nl. Ook is er veel vraag naar bijzondere overnachtingsmogelijkheden, zoals overnachten in een boomhut, op een vlot of in een authentiek gebouw zoals stoomgemaal of hooiberg.

Niet alleen wil de huidige toerist luxe en gemak ervaren. Iets willen "beleven" en mee willen maken zijn de belangrijkste drijfveren voor de keuze van de consument. Het gaat daarbij niet alleen om "plezier" beleven, maar ook wordt steeds meer gezocht naar "zingeving/betekenis". Het beleven moet ook bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van de toerist.

Verwachtingen op de korte termijn, mede ten gevolge van de crisis:

- ❖ Vrijtijdsbesteding knusser en minder spectaculair.
- ❖ Plattelandstoerisme populairder, logeren bij bed & breakfasts of op boerencampings.
- ❖ Dagtochten draaien vooral om natuur en beleving.
- ❖ Dierentuinen nog populairder; edutainment is 'in' en dierentuinen zijn maatschappelijk verantwoord bezig.
- ❖ Meer dagtrips; onzekere tijden leiden tot vlucht in leuke dingen doen.
- ❖ Fietzers profiteren van de crisis; gemeenten willen voor zo'n 70 miljoen euro aan fietsprojecten vervroegd uitvoeren.
- ❖ Belevingsroutes hot onder fietsers en wandelaars; thematische tochten langs routenetwerken met informatie over stad en land, tips en weetjes.
- ❖ Belevingsroutes voor kinderen populairder; tochten met een verhaal langs leuke spots.
- ❖ Meer jongeren met pa en ma op vakantie om kosten te besparen.
- ❖ Senioren voorzichtiger met uitgaven voor vrije tijd uit vrees dat pensioenuitkering onder druk komt.

Uit: "Verlangen naar vrije tijd, trends in recreatie en vakantie 2009/2010, ANWB 2009

A.3. VERGRIJZING

Momenteel is ruim 15 % van de Nederlandse bevolking 65 jaar of ouder. In 2030 zal dit percentage naar verwachting rond de 25% bedragen. Dit zal gevolgen hebben voor de vraagzijde van toerist. De toeristische sector dient met haar aanbod rekening te houden met deze grote doelgroep. Ouderen houden over het algemeen van ontspanning, rust en genieten van de natuur. Ook zal er naar verwachting meer aanbod nodig zijn naar logiesverstrekkers die ook een stukje zorg kunnen bieden aan de bezoeker. Er zal meer vraag komen naar aangepaste vakantiewoningen, al dan niet met aanbieden van inhuurmogelijkheid van medische zorg. Fietsen is een activiteit die veel belangstelling van ouderen geniet. Tweederde van de vijftigplusser fiets circa 1.200 kilometer per jaar en 60 % geeft aan wel eens op fietsvakantie te gaan. Deze vakantie wordt vaak in eigen land gekozen. Fietsverhuurders zullen zich ook moeten gaan richten op de verhuur van elektrische fietsen. Met het stijgen van de leeftijd van de vakantieganger groeit ook de behoefte naar vakantieaanbod met passend zorgaanbod. Bijna de helft van de toeristen geeft aan dat zij langer op vakantie zouden gaan als er een goed aanbod zou zijn voor hun zorgvraag. Maar liefst wil de toerist niet in een speciaal zorghotel of zorgcentrum voor een speciale doelgroep terecht komen, maar in een regulier vakantiehuis of bungalow met de nodige aanpassingen. Het bestedingspatroon van een zorgtoerist is veel hoger

dan die van de "gemiddelde toerist". Gemiddeld geeft de toerist voor een week circa € 154,00 uit, terwijl de zorgtoerist € 420,00 per week uitgeeft. Recreatieondernemers dienen hun voorzieningen op deze ontwikkelingen rondom extra zorg aan te passen.

A.4. ZOEK EN BOEK GEDRAG

In het begin van de jaren '60, toen op vakantie gaan nog zeldzaam was, reserveerde de consument zijn of haar vakantie bij voorkeur lang van tevoren en meestal via het reisbureau. In latere jaren werd voor een reservering van binnenlandse vakanties steeds vaker zelf rechtstreeks gereserveerd bij de logiesverstrekker. Informatie over de vakantiebestemming verzamelde men via tijdschriften, dagbladen of van mond-tot-mond reclame van familie of vrienden. Tegenwoordig wordt vaak kennis verzameld via Internet: hetzij via Google, Twitter of Hyves. Inmiddels zijn er diverse websites waarop reizigersforums worden opgezet, waarbij de vakantieganger zijn/haar dagje uit of vakantiebelevissen deelt met anderen. Online beoordelingen van anderen zijn van invloed op het boekingsgedrag van de consument. Websites zoals www.zoover.nl of www.waarbenijj.nu worden veel geraadpleegd. Deze nieuwe ontwikkelingen hebben een grote kracht en hebben gevolgen voor de wijze waarop consumenten zich gaan oriënteren op hun vakanties. Goede, maar ook slechte recensies over een bedrijf gaan razendsnel rond. De opkomst van mobiel internet brengt nieuwe kansen en bedreigingen voor aanbieders van vakanties, reisbemiddelaars, accommodatieverschaffers en verkeersbureaus. Het is voor de toeristisch-recreatieve sector dan ook zeer belangrijk om deze nieuwe media effectief in te zetten ter stimulering van het eigen product. Sociale netwerksites kunnen zeer goed ingezet worden om aanbiedingen op maat te maken en te adverteren via internet.

A.5. DUURZAAMHEID

Steeds meer bedrijven in de toeristische recreatieve sector houden zich met duurzaam ondernemerschap. In 2011 zijn reeds zo'n 400 accommodaties in het bezit van een Green-Key certificaat. In Flevoland zijn twee groepsaccommodaties in het bezit van een Green-Key certificaat. Het betreft hier een gouden certificaat voor Zorgboerderij Zon te Lelystad als ook voor Hoeve Marant te Kraggenburg. Ook zijn er steeds meer initiatieven voor duurzaamheidprojecten, zoals het project van de musea in Amsterdam om gezamenlijk te zorgen voor minder CO2 uitstoot.

De Green Key is het internationale keurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche, en in de markt voor vergader- en congreslocaties, die serieus en controleerbaar bezig zijn met duurzaamheid, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), met zorg voor milieu op het bedrijf en de natuur in hun omgeving. De Green Key staat garant voor de vrijwillige inzet van de ondernemer om meer aan het milieu te doen dan de wet- en regelgeving van hem verlangt. De GREEN KEY is een middel om het duurzame imago van de onderneming naar gasten, overheden en zakenrelaties te communiceren. Om voor de Green Key in aanmerking te komen moeten ondernemers veel maatregelen nemen met betrekking tot milieuzorg en MVO. Deze maatregelen zijn deels verplicht, deels optioneel. ⁵

Aandachtspunten:

Gezien de huidige landelijke ontwikkelingen en trends in de sector zullen de ondernemers met name aandacht moeten besteden aan:

- Professionalisering sector
- Duurzaamheid
- Vergrijzing
- Gebruik sociale media
- Inspelen op bezoekersprofiel Urk
- Samenwerking met elkaar en andere sectoren

⁵ Bron: www.greenkey.nl

B. TOERISME EN RECREATIE OP URK

B.1. INTRODUCTIE GEMEENTE URK

Urk is een vissersdorp met een rijke historie. Het is de oudste plaats in de provincie Flevoland. In een oorkonde van februari 966 wordt Urk voor het eerst vermeld als een "eiland in het Almare". Keizer Otto I schonk de helft van Urk aan het klooster van Sint-Pantaleon in Keulen en de andere helft aan de St. Vitusabdij in Hoog-Elten. Later zou het eiland nog een aantal keren, al dan niet rechtmatig, van eigenaar wisselen.

Het eiland was oorspronkelijk ongeveer 80 hectare groot en bestond uit een hoge keileembult, de berg en een weiland. Op de berg die 12 hectare was, stonden woningen, kerken, de vuurtoren en andere gebouwen. Het laaggelegen weiland overstroomde voor de inpoldering regelmatig. Nu is dit deel ook bebouwd. Na de ontwikkeling van de Noordoostpolder hoorde Urk vanaf 1950 tot de provincie Overijssel. Op 1 januari 1986 is Urk onderdeel geworden van de nieuwe provincie Flevoland. Urk heeft op dit moment meer dan 18.000 inwoners en meer dan 50% van de bevolking is jonger dan 25 jaar.

De visserij is voor Urk altijd een belangrijke bron van inkomsten geweest. Nadat in 1932 de Afsluitdijk was voltooid, maakte dit een eind aan de zeevisserij in de Zuiderzee. Urk verlegde zijn werkterrein naar de Noordzee. Vandaag de dag leggen de vissersboten van Urk vaak aan in Den Oever of IJmuiden. Vandaar wordt de vis per vrachtwagen vervoert naar de Visafslag op Urk. De Urker vloot kan gerekend worden tot de modernste van Europa. De aangevoerde vis wordt op de afslag eerst gesorteerd en dan geveild. De geveilde vis gaat grotendeels naar de ruim honderd visverwerkende bedrijven op Urk. Deze werken vooral voor de export.

Urk is centraal gelegen in Nederland en prima via de A6 bereikbaar. Urk is vanuit Groningen, Amsterdam, Arnhem en Utrecht in ongeveer één uur bereikbaar. Met het openbaar vervoer is Urk moeilijker te bereiken, aangezien Urk geen treinstation heeft. Ook de buurgemeente Noordoostpolder (ca. 13km) heeft geen treinstation. De openbaar vervoer reiziger is dan ook aangewezen op busvervoer naar Urk toe. Helaas zijn er geen rechtstreekse busverbindingen naar bijvoorbeeld de omliggende plaatsen Lelystad en Kampen.

B.2. DE KRACHT VAN URK

In ons geheugen staat gegrift dat Urk een eiland is in de Zuiderzee. De Urkers gaan de zee op en voeren een harde strijd om het bestaan. Ook al werd Urk door de Noordoostpolder deel van het vasteland, diep in de Urkers zit het besef dat ze eilandbewoners zijn. Je bent niet in Urk maar op Urk. Urk is visvangst, Urk is de zee. Je ziet het: de haven, de vuurtoren, de huizen op de hoge oever, de scheepswerf, het vissersmonument, de grootste vissersvloot. Je voelt het: klederdracht, traditie. Je beleeft het: Urk is niet ingeslagen, Urk leeft.

Urk is klein maar fijn. Met 19.000 inwoners en een oppervlak van 12 km² land plus 98 km² water, is Urk de kleinste gemeente van Flevoland. Urk is religieus: er zijn enkele tientallen kerkgebouwen. Het Urkers is buitengewoon vitaal en kijkt sterk af van andere dialecten. Het eigen volkslied wordt gezongen bij de aubade op Koninginnedag.

Ten aanzien van het toerisme is Urk kieskeurig. Urk is gesteld op zijn tradities en op de zondagsrust. Géén boulevard met ontelbare souvenirwinkels, géén massatoerisme. Het dorp moet bewaard blijven. Urk is authentiek en de Urkers willen dat laten zien. Ze zijn trots op hun oude eiland. Gastvrijheid is ze aangeboren.

Precies daarom is Urk nu een opkomende toeristische bestemming. Er komen voorzieningen die inspelen op de sterk toenemende belangstelling voor het verleden. En tegelijkertijd groeit het besef dat je het verleden niet moet afschaffen en opruimen. Met het verleden ga je zorgvuldig om. Het verhaal van duizend jaar Urk vertel je en je nostalgie breng je over op de toerist. Zo komt het verleden tot leven.

Daarom zijn er zoveel leuke dingen op Urk bijgekomen. Zo is het vroegere gemeentehuis nu het visserijmuseum "het Oude Raadhuis". Met aangrenzend een oudheidkamer, waar je ziet en voelt hoe een vissersfamilie vroeger leefde. De voorzieningen worden gerealiseerd met respect voor de historische omgeving en een voorkeur voor een duurzame bedrijfsvoering. Het zijn vernieuwende concepten, ingepast in het cultureel erfgoed dat behouden bleef. De bevolking zelf wil kleinschaligheid en respect voor de omgevingskwaliteit. Die leeft mee met de seizoenen: "Urk in wintersferen", "Zingen in de zomer", "Vlaggetjesdag"...

Op Urk was vroeger weinig ruimte en tussen de huizen zijn smalle stegen. Te voet kun je er met een gids doorheen. Uniek: Google "Ginkiestocht" en je komt uit bij Urk. De luxe gastenkamer "Roos van Saron" is in 18de eeuwse stijl ingericht. In één van de oudste gebouwen van Urk, "de Boet" werden vroeger de botters gerepareerd. Daar en in het aangrenzende gebouw van de Eerste Urker Stoombootmaatschappij geeft restaurant "de Boet" (voorheen Mes Amis) nu zijn kook-clinics. En er zijn verrassend veel voorzieningen: de winkeltjes zijn verspreid over het gehele oude dorp.

B.3. SAMENVATTING NULMETING TOERISME EN RECREATIE

Er is door stagiaire Chantal van der Singel in de zomer van 2011 een nulmeting Toerisme en Recreatie op Urk gedaan. Deze nulmeting heeft geleid tot een uitgebreide situatiebeschrijving van de gemeente Urk in de toeristisch- en recreatieve sector. Er is gebruik gemaakt van een inventarislijst om alle aspecten die met toerisme en recreatie te maken hebben weer te geven. Er is dieper op deze inventaris ingegaan door een zogenaamde SWOT analyse (Strength, Weakness, Opportunities en Threats) te maken waarbij de sterke en zwakke punten worden beschreven maar ook de bedreigingen en kansen. Hierdoor blijkt waar er behoefte is voor ontwikkeling. Urk beschikt op dit moment over:

Accommodaties:

- 1 camping
- 1 B&B op Kotter NG12
- 4 pensions
- 9 vakantiewoningen
- 22 camperstandplaatsen haven

Horeca & Catering:

- 6 café/bar/discotheek
- 8 restaurants
- 10 snackbars
- 2 zaalverhuur

Voor de volledige inventarislijst, inclusief beschrijving, verwijzen wij u naar de nulmeting.⁶

DE INKOMSTEN VAN DE GEMEENTE UIT TOERISME EN RECREATIE 2010:

	Aantal bezoekers	Omzet
Toeristenbelasting	25.462 overnachtingen	€ 21.643
Haven	Ongeveer 19.000	€ 225.995
Museum	12.424	€ 42.449 (ex. 6% BTW)
Zwembad	39.222	€ 92.010 (ex. 19% BTW)

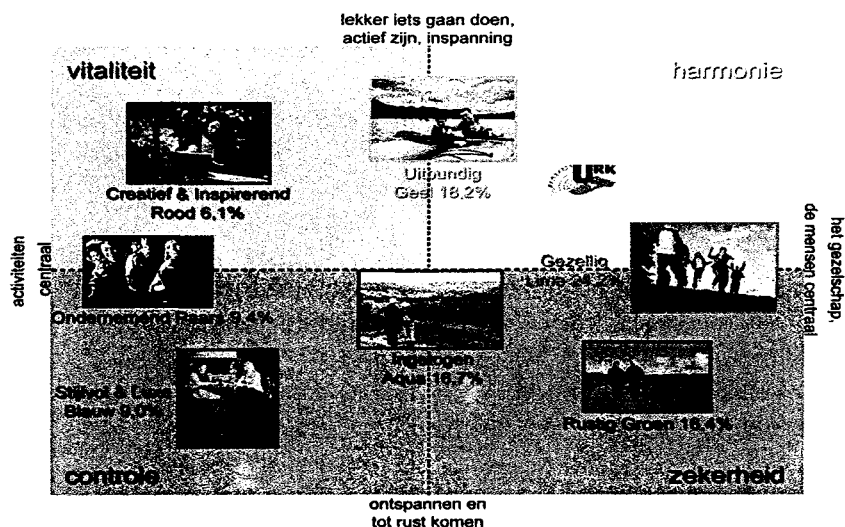
⁶ Nulmeting Toerisme en Recreatie 2011, door stagiaire Chantal van der Singel, gemeente Urk

Tevens is er een enquête gehouden onder de bezoekers van Urk in de periode juni tot en met september 2011. Uit de enquête onder bezoekers blijkt dat met name echtparen naar Urk komen in de leeftijdscategorie 46 tot 65+ jaar, vanuit de provincies Noord Holland, Overijssel en Gelderland. Veel toeristen komen met name om de authentieke sfeer van het oude vissersdorp te proeven. De meeste respondenten hebben kennis gemaakt met Urk via familie / vrienden / kennissen. Daarnaast is internet ook een gebruikt medium om meer kennis te verkrijgen over Urk. De bezoekers blijven veelal een middag op Urk (33,2 %) of een hele dag (32,7 %). Van de bezoekers die meerdere dagen op Urk verbleven waren dit voornamelijk twee dagen (28,8 %) maar ook drie dagen (13,5 %). De twee en driedaagse bezoekers waren vooral de havenpassanten. De verblijfsduur van zeven dagen werden vooral op Vakantiepark 't Urkerbos doorgebracht. De toeristische bezienswaardigheden die het meest door de geënquêteerden bezocht zijn: strand, museum, Kerkje aan zee, Bethelkerk, vuurtoren, winkelcentrum Oud Urk en Haven. Veel genoemde ergernissen c.q. verbeterpunten die door de geënquêteerden genoemd zijn: bewegwijzering, onderhoud van sanitair op de haven en van de strandjes.

De 186 postcodes van de (Nederlands) geënquêteerden zijn door het bedrijf SMARTagent geanalyseerd. Uit de analyse van postcodes is gebleken dat de primaire doelgroep van de gemeente Urk bestaat uit bezoekers in de categorie „Uitbundig geel & Gezellig lime“. Recreanten in de gele belevingswereld zijn echte levensgenieters, ze houden van luxe en gemak en beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. Zij recreëren sportief en actief, liefst samen met anderen. Gezellig lime recreanten zijn gewone, gezellige mensen die recreëren om zo even weg te zijn van de dagelijkse beslommeringen. Ze houden van fietsen of wandelen, en winkelen in de buurt. Het moet niet exclusief en te duur zijn. De secundaire doelgroep van de gemeente Urk behoort tot de categorie „Ingetogen Aqua“. Deze recreanten verdiepen zich graag in kunst en cultuur, willen nog volop meedoen met de maatschappij van vandaag en alle veranderingen die zij daarin zien. Deze recreanten houden ook wel van sportieve activiteiten. Voor de volledige beschrijving van de diverse groepen recreanten zie de bijlage.

De omvang van de recreantensegmenten in het BSR-model voor dagrecreatie en de huidige positie van Urk

B.4. SAMENVATTING SWOT-ANALYSE

Sterkte (Strength)	Zwakte (Weakness)
Ligging aan IJsselmeer = diep vaarwater Haven + ligging meteen in het oude dorp Haventerrein + open ruimte Cultuurhistorisch waardig / authentiek Veel cultureel erfgoed aanwezig, waaronder scheepswerf Metz en Palenscherm In de nabijheid van sterk toeristische trekkers Herstart camping (Vakantiepark 't Urkerbos) Visserijkennis + producten Religieuze cultuur Zangcultuur Stichting Urk Promotie Tourist Info Urk Fietsroutenetwerk Veerdienst Urk-Enkhuizen Natuurgebieden (bos en beschermd) Ondernemende bevolking Het oude eiland Urk (de bult) 2 strandjes	Beschadigd imago Ontbreken van grote toeristische en/of recreatieve trekker Locatie Tourist Info Urk Toerisme alleen geconcentreerd op oude dorp Huidig accommodatie aanbod gericht op laag segment Bewegwijzering door oude dorp / routing Sanitaire voorzieningen op de haven Onderhoud strandjes Middagsluiting van de winkels in dorpskern Geen slecht weervoorziening / activiteit Geen wandelpromenade met terrassen Parkeerdruk oude dorp Kort toeristenseizoen Verdwijning van Urker klederdracht
Kansen (Opportunities)	Bedreigingen (Threats)
Ontwikkeling van een plankier Invulling haventerrein Groei toeristische en recreatieve sector Groei in werkgelegenheid Uitbreiding van toerisme naar andere delen van het dorp (bos+zwembad) Uitbreiding ligplaatsen haven (nu wachtlijst) Verlenging toeristenseizoen Naamsbekendheid / imago verbeteren + positieve publiciteit Aanspreken van specifieke of nieuwe doelgroep / nieuwe markt (bv. België, zakelijke markt of riviercruises etc.) Ontvangst (kleine) riviercruise schepen Duurzaam ondernemen binnen de sector stimuleren Slecht weervoorzieningen creëren Uitbreiding (nieuwe) evenementen Boulevard met terrassen creëren aan Oosthavenkade en Westhavenkade Versterken van kunst en cultuur Botterschuur als cultureel educatief centrum Opening Natuurspeelbos in 2012 Samenwerking andere omliggende gemeenten Meer samenwerking met de Provincie Versterken van kunst en cultuur	Onzekerheid invulling haventerrein Veeleisende consumenten Afname van bezoekers bij evenementen (door imagoschade of recessie) Overlast van jongeren Bestemmingsplannen Geen budget vanuit gemeente voor ontwikkeling Toerisme & Recreatieprojecten Recessie Té veel groei van Toerisme & Recreatie

C. BELEIDSKADERS TOERISME EN RECREATIE

Onderstaande rapporten geven reeds vele aanknopingspunten voor de gewenste richting van de toeristische sector voor de gemeente Urk. Hieronder volgt een beknopte samenvatting van de genoemde rapporten op het gebied van toerisme en recreatie.

C.1. GEMEENTE URK

C.1.1. COLLEGEPROGRAMMA "WIND IN DE ZEILEN"

Het Collegeprogramma "Wind in de Zeilen" geeft aan dat zij de toeristische economisch branche wenst te versterken. Zie het citaat in de inleiding van deze nota. Ook worden er in dit collegeprogramma sterke kaders meegegeven, om te kunnen komen tot deze versterking. Het college wenst dat de Urker cultuur behouden c.q. verstrekt wordt. Er dient onder andere meer aandacht te komen voor de klederdracht en het Urker dialect.

C.1.2. MASTERPLAN "HART VAN URK"

Het Masterplan "Hart van Urk" is in opdracht van gemeente Urk gemaakt door adviesbureau Royal Haskoning en in 2004 door de gemeenteraad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven dat de bewoners op Urk anders zijn dan anderen. Maar door modernisering en individualisering zijn inmiddels veel beeldbepalende indrukken verdwenen zijn. De kotter, klederdracht en visafslag maakten plaats voor dingen die overal in Nederland te vinden zijn, zoals geparkeerde auto's, de bekende winkelketens en afvalverzamel punten. De genoemde veranderingen leiden tot een afname van het bezoekersaantal op Urk en een reductie van de tijd die de recreant op Urk verblijft. Het Masterplan doet aanbevelingen om dit proces een halt toe te roepen. Het rapport adviseert om de hoofdentree aantrekkelijker te maken. Zichtlijnen op de haven moeten verbeterd worden en de Oost- en Westhavenkade inrichten als wandelboulevard. Tevens wordt voorgesteld om auto's niet langer langs de "Klifweg" te laten rijden van en naar de haven toe. Er dient hiervoor een nieuwe ontsluiting gemaakt te worden. Onderzocht dient te worden of er een voetpad langs het werfterrein Metz gemaakt kan worden. Handhaving van deze werf, gericht op onderhoud van kleine historische schepen verdient aanbeveling.

C.1.3. VISIE STAVERSE KADE TE URK (LOPEN OVER HET PLANKIER)

In het raadsakkoord is aangegeven dat de cultuurhistorie van Urk behouden dient te blijven en zo mogelijk versterkt moet worden. In de "Visie Staverse kade" wordt een aantal suggesties gedaan om de cultuurhistorie te kunnen versterken. Deze visie is geschreven door de Stichting Cultuur Koepel. Deze stichting zet zich onder andere in voor de terugkomst van het plankier, zoals vroeger aanwezig was op Urk. Daarnaast vraagt de "Visie Staverse kade" aandacht voor een helder parkeerbeleid, waarbij de boulevard en kades autovrij moeten worden. Upgrading van de toiletvoorzieningen op de haven en beperking van het aantal camperplaatsen. Bij nieuwe plannen voor de haven dient de bebouwing beperkt te blijven.

Staversekade

De locaties waar het contrast tussen land en water het sterkst worden ervaren, zijn bij het Vissersmonument, vanaf de Vuurtorenstraat en langs de Staversekade. Deze locaties hebben een hoge belevingswaarde. Fotogeniek zijn de plekken waar het hoogteverschil – de Bult- goed zichtbaar is. Een bijzonder beeld op Urk is er vanaf de strekdam ("het dammetje"). Van oudsher is dit ook een bijzondere plek voor de Urkers zelf vanwege het signaalvuur dat hier ontstoken werd.

Om de aantrekkelijkheid van dit gebied te vergroten, is voorgesteld:

- het maken van een voetbrug tussen Dormakade en Staversekade
- een strandpaviljoen met ruimte voor muziekkuitvoeringen op de Staversekade
- het toegankelijk maken van de strekdam
- uitbreiding van het strand in noordelijke richting

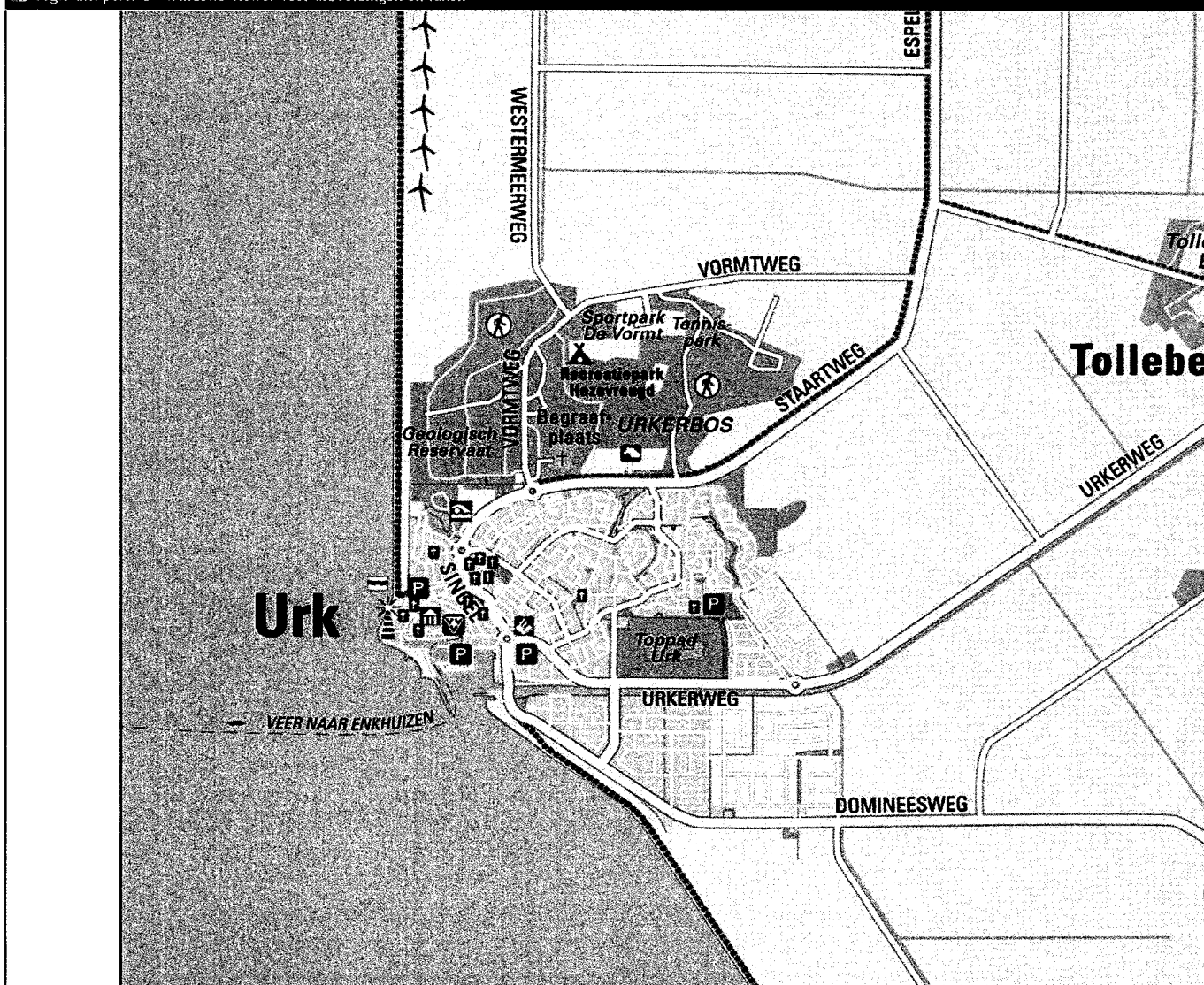
Door het maken van een voetbrug wordt het havengebied aantrekkelijker voor de voetganger; Urk krijgt er een nieuw rondje bij. Ook kan daardoor beter gebruik gemaakt worden van de diverse voorzieningen.

C.1.4. STRUCTUURVISIE

In de structuurvisie van de gemeente Urk wordt een aantal ontwikkelingsgebieden aangewezen die mogelijkheden bieden voor uitbreiding op het gebied van toerisme en recreatie. De structuurvisie geeft aan dat het havengebied kan bijdragen aan de cultuurhistorische waarde van Urk, waarbij de aanwezige scheepswerf Metz gehandhaafd dient te worden. Tevens wordt de aanleg van de "Havenstraat", tussen Klifweg en Klifkade, in de structuurvisie benoemd. Dit ter verbetering van de ruimtelijke en verblijfskwaliteit.

Het bedrijventerrein Lemsterhoek is een herstructureringsgebied. De bedoeling is dat dit bedrijventerrein getransformeerd wordt naar een centrumgebied. Centrumfuncties die qua aard en schaal niet passen in Oud Urk, kunnen een plaats krijgen op Lemsterhoek. Hierbij wordt gedacht aan "harde horeca, grootschalige detailhandel, verplaatsing supermarkt. Het gebied is ook uitermate geschikt voor om parkeerruimte te bieden aan de toerist en recreant, met name ook voor autobussen. Een visie voor de Lemsterhoek is op dit moment in voorbereiding.

De Urkervaart wordt genoemd als ontwikkelingsgebied waarbij meer waterrecreatie kan worden aangeboden aan de toerist. Het gebied rond Noorderzand vormt eveneens een ontwikkelingsgebied, waarbij met name gezocht zal worden in verdere uitbreiding van sportvoorzieningen. Voor het Urkerbos zal een relatie worden gelegd met bestaande voorzieningen in het bos en met de bestaande dorpskern. Het mogelijk realiseren van een centrale waterberging biedt kansen voor het opzetten van nieuwe recreatievormen binnen de gemeente Urk.

Aandachtspunt:

Voor bevordering van het toerisme is het van belang dat de Urker cultuur duidelijk zichtbaar is in de historische dorpskern van Urk. De toerist heeft een bepaalde verwachting bij bezoek aan vissersdorp Urk. Door teveel geparkeerde auto's en bebouwing geen duidelijke verbinding meer met "Water" en "Visserij". Een voetbrug tussen Staversekade en Dormakade zal de toerist de mogelijkheid geven om een "rondje" rondom de haven te wandelen. Scheepswerf Metz en de vuurtoren zijn beeldbepalend. De beleving rondom "Water" en "Visserij" dient beter benut te worden. Hier dient bij de planvorming rondom het haventerrein rekening mee gehouden te worden.

Verplaatsing van "harde horeca en grootschalige detailhandel" van Oud Urk naar Lemsterhoek is belangrijk voor stimuleren van het toerisme. De transformatie van Lemsterhoek naar centrumgebied zal zorgen voor een "rustiger straatbeeld" en mooier winkelgebied van Oud Urk en aantrekkelijker worden voor de toerist/recreant. Er dient voldoende parkeerruimte te zijn voor zowel bewoners als toeristen. Echter niet alle auto's zullen geparkeerd moeten worden in het oude dorp. Parkeren aan de rand, bijvoorbeeld bij "Slikhoogte" en in "Lemsterhoek", moet bevorderd worden.

C.2. PROVINCIE FLEVOLAND

C.2.1. UITVOERINGSPROGRAMMA ECONOMIE

In het uitvoeringsprogramma Economie 2008-2012 wordt aangegeven dat de provincie haar toeristisch-recreatieve mogelijkheden beter wil benutten. Ingezet zal worden op:

- verbeteren basiscondities
- versterken regiopromotie en marketing
- versterken productontwikkeling

Gestreefd wordt naar 5% groei in de werkgelegenheid in de toeristische sector. Volgens het uitvoeringsprogramma wordt de groei van de toeristisch-recreatieve sector voornamelijk gecreëerd door het ontwikkelen van nieuwe voorzieningen, leisure-activiteiten en accommodaties. Verbreding van de economische basis van Urk en de toeristisch-recreatieve mogelijkheden met behoud van erfgoed en cultuur is een speerpunt. Provincie Flevoland wil nieuwe publiek/private samenwerking vorm gaan geven en het toeristisch seizoen en de markt verbreden. Projecten die gericht zijn op een dergelijke productontwikkeling wil de provincie financieel ondersteunen.

Inmiddels is het coalitieakkoord 2011-2015 vastgesteld. Provincie Flevoland zal zich de komende jaren steeds meer richten op haar kerntaken. De aandacht zal hierdoor gevestigd worden op de onderwerpen: Ruimte, Economie, Bereikbaarheid en Cultuur, waar dit de lokale belangen overstijgt. De provincie zal als gebiedsregisseur fungeren door het ontwikkelen van integrale ontwikkelvisies en het bevorderen van de samenwerking en complementariteit tussen gemeenten en regio's. De provincie Flevoland wil met name innovatie en groei stimuleren bij diverse economische clusters, waaronder Toerisme en Recreatie.

Aandachtspunt Provincie Flevoland:

Provincie Flevoland wil economische groei stimuleren op het gebied van Toerisme en Recreatie. Beoogd wordt om publiek/private samenwerking en een koppeling tussen toerisme en cultuur te bevorderen. Er zal meer regiopromotie plaats vinden, waarbij aandacht is voor "couleur locale". Aangezien Urk de oudste en meest authentieke gemeente in de provincie is, biedt het thema "Cultuur" voor Urk veel kansen. Zowel de toerist als bewoner kan veel leren over de Urker "Cultuur & Historie". Gemeente Urk dient in haar projectvorming ter stimulering van toerisme hier op in te haken.

C.2.2. MONITOR TOERISME EN RECREATIE FLEVOLAND 2010

Sinds 2001/2002 houdt de provincie Flevoland bij wat de bijdrage is van de vrijetijdssector aan de economie van Flevoland. Deze geeft informatie over de economische betekenis van toerisme en recreatie in Flevoland maar ook de ontwikkeling wordt hiermee in kaart gebracht. Zowel verblijfstoerisme als dagtoerisme zijn hierin meegenomen. De informatie wordt verzameld via bedrijfsenquêtes onder toeristisch-recreatieve aanbieders en door middel van deskresearch. Dit rapport komt tot stand door samenwerking van de provincie Flevoland en alle betrokken partijen waaronder:

- Toerisme Flevoland
- Gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde
- Brancheorganisaties RECRON, HISWA en Koninklijk Horeca Nederland
- Waterrecreatie Advies
- Kamer van Koophandel Gooi-, Eem-, en Flevoland
- Individuele toeristisch-recreatieve bedrijven

Uit de Monitor Toerisme Flevoland 2011 (cijfers 2010) komen de volgende gegevens die de economische betekenis als volgt omschreven:

Toerisme en recreatie goed voor € 575 miljoen bestedingen en 7.500 FTE
De toeristische activiteiten in Flevoland genereerden in 2010 in totaal ongeveer € 574,7 miljoen aan bestedingen (zie tabel 6.1.). De meeste bestedingen komen terecht in de horeca (€ 183,4 miljoen), de detailhandel (€ 132,1 miljoen) en entree (€ 112,8 miljoen). De werkgelegenheid die met deze bestedingen gepaard gaat komt uit op ruim 7.500 FTE. Hiervan heeft ongeveer 5.410 FTE betrekking op directe werkgelegenheid en circa 2.110 FTE op indirecte werkgelegenheid.

De economische betekenis voor de gemeente Urk kan in de volgende tabel worden teruggevonden.

Tabel 6.3. Economische betekenis Flevoland 2010 naar gemeente⁴²		
Gemeente	Bestedingen	Werkgelegenheid (FTE)
Almere	€ 104.897.850 (18%)	1.451 (19%)
Dronten	€ 124.468.525 (22%)	1.630 (22%)
Lelystad	€ 189.766.525 (33%)	2.362 (31%)
Noordoostpolder	€ 42.792.225 (8%)	592 (8%)
Urk	€ 13.713.200 (2%)	180 (2%)
Zeewolde	€ 93.566.625 (16%)	1.236 (16%)
Watersport passanten	€ 5.445.850	69
Totaal	€ 574.650.775 (100%)	7.520 (100%)

Bestedingen

De categorieën die op Urk belangrijk zijn voor de inkomsten van toerisme en recreatie zijn oeverrecreatie, horeca, bezoek aan musea en bezienswaardigheden en watersport.

Tabel 5. Bestedingen en werkgelegenheid Urk naar sectoren, 2010		
Sectoren	Bestedingen (in euro)	Werkgelegenheid (in FTE)
Logies	568.525	5
Horeca	5.898.300	64
Detailhandel	720.925	4
Entree	3.086.825	29
Vervoer	3.438.650	11
Overig		17
Directe werkgelegenheid		130
Indirecte werkgelegenheid		51
Totaal	13.713.200	180

C.3. BUURGEMEENTEN

C.3.1 GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

De gemeente Noordoostpolder legt de nadruk wat betreft de ontwikkeling in verblijfstoerisme en dagrecreatie op de oostrand van de gemeente. Deze Corridor, inclusief de Wellerwaard en de bossen en meren, biedt de toerist met name de gelegenheid om te wandelen, fietsen, zwemmen en golfen. De gemeente Noordoostpolder ziet de driehoek Nagele-Urk-Schokland als recreatiegebied en minder gericht op verblijfstoerisme. Er wordt middels een project extra geïnvesteerd in Nagele. Daarnaast wordt er een promotiecampagne gevoerd om de naamsbekendheid van Werelderfgoed Schokland te vergroten. Doel is om de bezoekersaantallen te vergroten en de besteding te verhogen. Arrangementsontwikkelingen moeten bijdragen aan een langer verblijf van de toeristen en recreanten in dit gebied.

In 2011 is in samenwerking met provincie Flevoland, gemeente Noordoostpolder en gemeente Urk een fietsroutenetwerk van 350 kilometer lang geopend. Dit fietsroutenetwerk is een netwerk dat door middel van verschillende knooppunten aan elkaar gekoppeld wordt. De knooppunten sluiten naadloos aan op de routes in Friesland en Overijssel. Rondom het actualiseren van het fietsroutenetwerk zal regelmatig contact plaats vinden tussen de gemeente Noordoostpolder en gemeente Urk.

C.3.2. GEMEENTE ENKHUIZEN

De grootste toeristische trekpleisters van Enkhuizen zijn het Zuiderzeemuseum, het Sprookjeswonderland en de havens. Bovendien vinden er jaarlijks allerlei evenementen plaats zoals het Jazz Festival, de Waterweek en Harddraverijdag. Daarnaast beschikt Enkhuizen nog over tientallen monumenten.

Gemeente Enkhuizen is een gemeente die evenals Urk, bijna 19.000 inwoners heeft. Ook heeft de gemeente Enkhuizen, evenals Urk, havens, beroepsvissers, een museum, toeristen, cultuur en een historische dorpskern. Dit heeft aanleiding gegeven om samenwerking te zoeken op het gebied van toerisme. De eerste gesprekken met wethouder J. Franx en wethouder B. Visser zijn inmiddels hierover al geweest. De samenwerking tussen beide gemeenten zal zich in eerste instantie richten op hechte samenwerking en kennisoverdracht tussen de beide toeristische informatievoorzieningen (VVV Enkhuizen en Tourist Info Urk) en de beide promotieorganen Toeristisch Platform Enkhuizen (TPE) en Stichting Urk Promotie (SUP). Er zal naast kennisoverdracht gezocht worden naar een gezamenlijk aantal evenementen organiseren, bijvoorbeeld een waterevenement. Promotie zal plaats vinden door middel van samen op een beurs staan en/of door elkaar ruimte te bieden in het eigen promotiemateriaal.

Aandachtspunt buurgemeenten:

Gemeente Noordoostpolder wil samenwerking zoeken met Tourist Info Urk en gemeente Urk voor het project: Promotie toeristisch product Nagele-Urk-Schokland (de Cultuurhistorischedriehoek) vastgesteld. Samenwerking, met name rondom Schokland - Urk, biedt een unieke kans om dit gebied te promoten. Hierdoor kunnen wij gezamenlijk hogere bezoekersaantallen verwachten en een langduriger verblijf stimuleren.

Samenwerking met gemeente Enkhuizen wordt in eerste instantie gericht op het gezamenlijk promoten van Urk en Enkhuizen. In promotiemateriaal wordt ruimte over en weer aan elkaar beschikbaar gesteld. In de komende jaren dient deze samenwerking verder uitgebreid te worden in productontwikkeling en het gezamenlijk organiseren van bepaalde (water)evenementen.

C.4. Brancheorganisaties

C.4.1. NOTA HORECA- EN GASTVRIJHEID VOOR DE GEMEENTE URK

De nota Horeca- en gastvrijheid is in opdracht van Stichting Urk Promotie gemaakt in juni 2010. Rode draad in deze nota is dat de kwaliteit van de horeca in het historisch centrum van Urk verbeterd moet worden. SUP wil graag werkzaam overleg ontwikkelen tussen horeca, gemeente en politie met als doel het in onderling overleg vormgeven van de gezamenlijke visie. Er worden voorstellen gedaan voor het vergroten van verblijfsaccommodatie op Urk: groeimogelijkheden kleinschalige verblijfsplaatsen, luxe hotel mogelijk in oude centrum, uitbreidingsmogelijkheden camping, inspelen op vraag camperplaatsen en verbetering opvang waterrecreanten. Voor de jongeren op Urk is er behoefte aan meer horeca. Harde horeca dient verplaatst te worden naar Lemsterhoek. Ook is er in dit rapport weer veel aandacht voor de verkeerssituatie in het oude dorp.

C.4.2. VISIE KAMER VAN KOOPHANDEL

In de visie van de Kamer van Koophandel worden tien trends aangegeven die van belang zijn voor ondernemers. De maatschappelijke omgeving verandert erg en dit zal de komende tien jaar effect hebben op de economie. De belangrijkste trends voor de toeristische sector zijn:

- Nederland is in 2020 een diensteneconomie
- Kennis en innovatie als de sleutel tot economisch succes
- Traditionele sectoren en clusters wijzigen in een netwerkbenadering
- Leisure (vrijtijdseconomie) is maatschappelijk, ruimtelijk en economisch een belangrijke sector
- Veranderende demografische samenstelling (vergrijzing en multiculturele samenleving) heeft grote invloed op maatschappij en economie

C.4.3. MERKSTRATEGIE TOERISME FLEVOLAND

Toerisme Flevoland is de initiator en uitvoerder van marketing en promotie op toeristisch gebied voor de provincie Flevoland. Ze werkt daarbij nauw samen met het bedrijfsleven, brancheorganisaties en de VVV's/Tourist Info's. De activiteiten zijn gericht op zowel het (regionale) bedrijfsleven als consumenten. In 2009 is gezocht naar een nieuwe merkstrategie. Geconstateerd wordt dat er een verschuiving is van promotie van de bestemming (locatie) naar gebiedspromotie. Een sterk merk dient onderscheidend te zijn. Waar staat Flevoland voor, wat kan de consument verwachten? Wat maakt Flevoland uniek? Het merk Flevoland staat voor:

- Avontuurlijk: groots, ontdekken, experimenteel
- Zelfbewust: trots, echt, durf
- Passie: bezieling, ambitie, verbeelding
- Dynamisch: toekomstgericht, grensverleggend, energiek
- Speels: raar, creatief, onverwacht

C.4.4. VISIE STICHTING URK PROMOTIE OP DE HAVEN

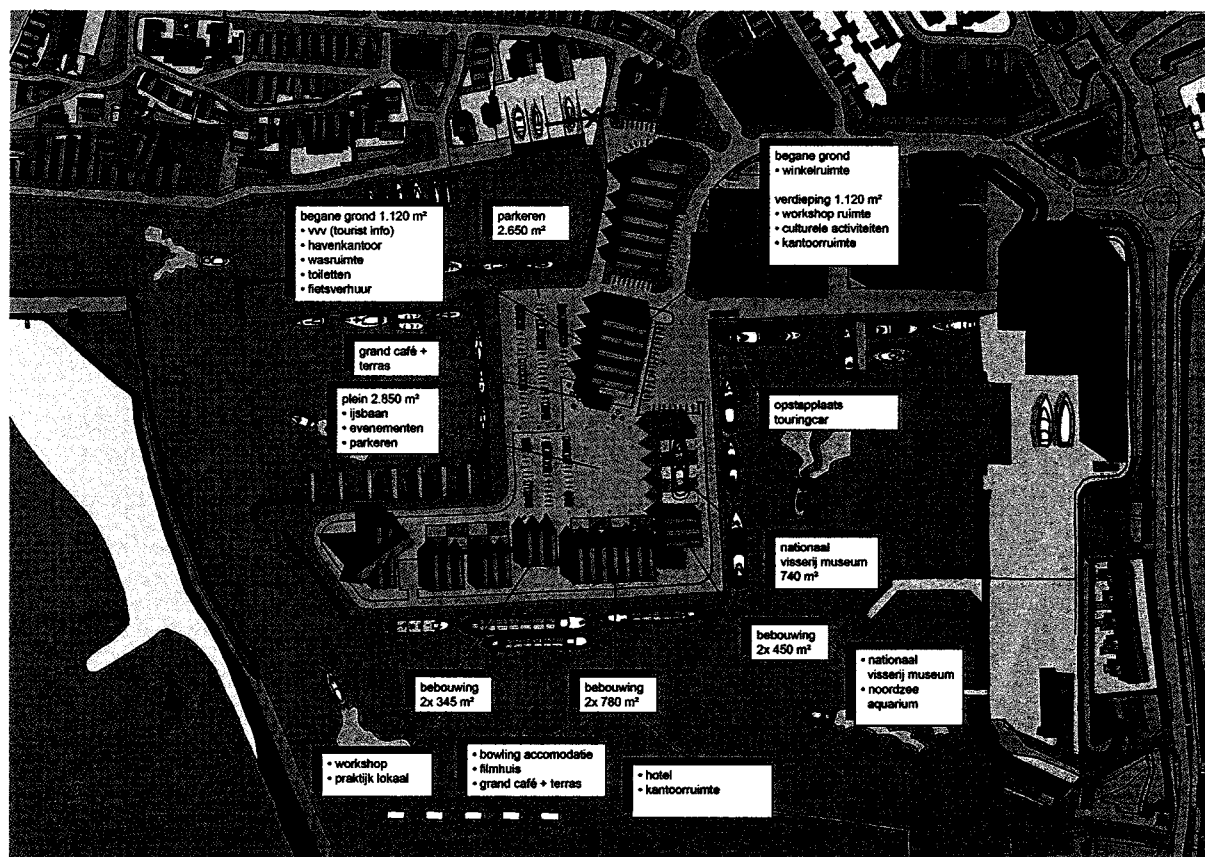
De Stichting Urk Promotie (SUP) heeft tijdens de studiereis naar Grimsby een visie gepresenteerd voor de van invulling van het haventerrein. Centraal staat de realisatie van een kotter op het droge. Naar voorbeeld het Belgische Oostende zou er op het haventerrein een schip op de wal moeten komen, waar bezoekers omheen en doorheen kunnen lopen. Waar in Grimsby de nadruk op nostalgie ligt, zou de Urker kotter kunnen uitblinken door high-tech. SUP denkt daarbij aan een beleveniscentrum à la Nemo, Heineken Experience of Corpus. De kotter moet de trekker worden voor toeristen, groepen en schoolklassen. Die moeten op de haven dan ook horeca (geen disco, wel een topvisrestaurant of café) aantreffen, een verse vismarkt en de VVV. Stichting Urk Promotie geeft aan dat het VVV-kantoor op de haven een geschiktere plaats is. Dit kantoor kan dan gecombineerd worden met toiletten en douches voor de bootgasten en het kantoor van de havenmeester. Ook enkele extra winkels zijn welkom op het haventerrein volgens SUP. Hierbij wordt gedacht aan een bakker en een slager. 's Winters moet er ruimte zijn voor een ijsbaan.

Aandachtspunt:

De kwaliteit van de horeca in het historisch centrum van Urk verbeteren door onder andere:

- verplaatsen en groeimogelijkheid van de harde horeca naar oude industrieterrein
- nieuwe locatie beschikbaar maken voor het hoog culinair segment
- vergroten verblijfsaanbod
- verkeerssituatie verbeteren
- invulling haventerrein

Om dit te kunnen realiseren dient gemeente Urk hierin een ondersteunende en voorwaardenstellende rol te vervullen voor de horecasector. De komende periode (2012-2016) dient gebruikt te worden om in samenwerking met elkaar, bedrijfsleven en gemeente, te komen tot een verbetering van het aanbod in de horecasector.

Bijdrage gemeente Urk ten gunste van speerpunt	2012	2013	2014	2015	Opgenomen in	Opmerkingen
Versterken infrastructuur en voorzieningen	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	in begroting € 4.000 jaarlijks voor onderhoud	Relatie met Project Kom Oude Dorp, Project Buitendijkse Haven, Stichting Cultuurkoepel i.o. Subsidie evt. vanuit ZZL-gelden
Ondersteunen en stimuleren ondernemerschap	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.000	€ 2.000	Fietsroute twek NOP- Urk € 3.000 voor jaren 2012 en 2013	Bekostiging deels uit regulier onderhoudsbudget € 2.000 per jaar kan bekostigd worden vanuit budget bedrijfsacquisitie
Samenhang en doelgroepen	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	Ja	Subsidieverstrekking vanuit kostenplaats bedrijfsacquisitie
Productontwikkeling	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Ja	Subsidieverstrekking vanuit kostenplaats bedrijfsacquisitie
Gebiedsontwikkeling en promotie	€ 68.000	€ 70.000	€ 69.000	€ 4.000	Ja	Bekostiging vanuit vreemde delingenverkeer en bedrijfsacquisitie
Totale bijdrage uitvoeringsprojecten 2012-2015	€ 83.000	€ 85.000	€ 82.500	€ 16.500	Ja	Voor overige projecten en P.M. projecten dienen nog middelen beschikbaar gesteld te worden

BRONNENLIJST

Beleidsnota Economische Zaken 2005-2008, Op weg naar een Economisch Beleid, gemeente Urk 2005

Collegeprogramma 2010-2014 "Wind in de zeilen", gemeente Urk

Continu Vakantie Onderzoek 2010/2011, NBTC Nipo Research

Masterplan "Hart van Urk", 2003, in opdracht van gemeente Urk, door adviesbureau Royal Haskoning

Monitor Toerisme Flevoland 2011, cijfers 2010

Nulmeting Toerisme en Recreatie, september 2011, gemeente Urk, stageopdracht C. van der Singel, gemeente Urk

Onderzoek bezoekers, gemeente Urk, juli 2011- september 2011, gemeente Urk, stageopdracht C. van der Singel

Recreatievisie gemeente Noordoostpolder 2012-2016

Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2010/2011

Verlangen naar vrije tijd, trends in recreatie en vakantie 2009/2010, ANWB 2009

Visie Regionale Economie, uitgave Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland

Visie Staverse kade (lopen over het plankier), Stichting Cultuurkoepel i. o., Urk 2011

Websites:

www.anwb.nl

www.greenkey.nl

www.kennisvanmijnregio.nl

www.recron.nl

www.toerismeflevoland.nl

www.touristinfourk.nl